

سرفصل های رشته «تاریخ و سیره اهل بیت علیهم السلام» سطح ۳

متن مصوبه:

سرفصل های دروس:

(۱) دروس مشترک صفحه ۱ الی ۳۵

(۲) دروس تخصصی صفحه ۳۶ الی ۱۱۸

دروس مشترک

الف) شناسه درسی:

عنوان درس: ۱-		فقه (۱)	
تعداد واحد	۳ واحد	تعداد ساعت	(۴۸ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک ■ تخصصی □ جبرانی □
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت استدلالی مسائل مهم فقه و آشنایی با روش های استدلال فقهی با تأکید بر مسایل پرکاربرد رشته		

ب) سرفصل ها:

۱. کلیات:

(مفهوم شناسی، اهمیت، جایگاه و پیشینه درس / معرفی منابع و پژوهش ها / آشنایی با روش های فهم ادله و متون فقهی)؛

۲. کتاب نکاح:

- احکام عقد نکاح؛
- اولیاء عقد؛
- احکام نظر؛
- محرّمات:

○ نسبی؛

○ رضاعی؛

○ مصاهره؛

• ازدواج موقت؛

• احکام نفقه؛

• احکام قسمت؛

۳. کتاب طلاق؛

• حقیقت طلاق؛

• اقسام طلاق؛

• شرایط صحت طلاق؛

• احکام عده؛

• طلاق خلع و مبارات؛

• احکام طلاق؛

(ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
۳ نمره	۱۵	۲ نمره		

(د) منابع:

(۱) اصلی:

- ایروانی، باقر، دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، ۴ جلد، ۱۴۲۲ق، چاپ دوم، انتشارات توحید، قم؛

(۲) فرعی:

- ۱) شهید ثانی، الروضه البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیه، ۴ جلد، ۱۴۰۰، چاپ نوزدهم، مجمع الفکر الاسلامی، قم؛
- ۲) شهید ثانی، مسالک الافهام إلی تنقیح شرایع الإسلام، ۱۶ جلد، ۱۳۸۳، چاپ سوم، بنیاد معارف اسلامی، قم؛
- ۳) محقق حلی، شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، ۴ جلد، ۱۳۸۹، چاپ اول، خرسندی، تهران؛
- ۴) مغنیه، محمدجواد، فقه الامام الصادق علیه السلام، ۵ جلد، ۱۳۸۴، چاپ دوم، سبّین، قم؛
- ۵) محقق حکیم، مستمسک العروه الوثقی، ۱۴ جلد، ۱۳۷۴، چاپ اول، دارالتفسیر، قم؛
- ۶) نجفی، محمدحسن، جواهرالکلام، ۳۲ جلد، ۱۳۹۷، چاپ سوم، جامعه مدرسین، قم؛
- ۷) نرم افزار جامع فقه؛

توضیحات:

- ذکر کلیات مباحث؛
- تأکید بر مستندات و مباحث استدلالی؛
- آشنایی طلاب با روش استدلال فقهی؛
- الزام محصل به مباحثه گروهی و گزارش به استاد؛
- تأکید می شود از مسائل مرتبط با رشته تاریخ استفاده شود.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۲- فقہ (۲)		
تعداد واحد	۳ واحد	تعداد ساعت (۴۸ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس
پیش نیاز	-	هم نیاز
هدف درس	شناخت استدلالی مسائل مهم فقہ و آشنایی با روش های استدلال فقہی با تأکید بر مسایل پر کاربرد رشته	

ب) سرفصل ها:

۱. کلیات:
- (مفهوم شناسی، اهمیت، جایگاه و پیشینه درس / معرفی منابع و پژوهش ها / آشنایی با روش های فهم ادله و متون فقہی)؛
۲. تعریف و مفهوم لغوی و اصطلاحی جهاد؛
۳. مباحث مربوط به جهاد در قرآن و حدیث؛
۴. شرایط و وجوب جهاد بر مکلفین؛
۵. کیفیت و وجوب جهاد (کفایی، عینی)؛
۶. اقسام جهاد (ابتدائی، دفاعی)؛
۷. مشروعیت جهاد در اندیشه فقہای امامیه و اهل سنت؛
۸. احکام و آداب مرتبط با جهاد (اسیر، غنیمت و...)
۹. احکام ترک جهاد؛

(ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
۳ نمره	۱۵	۲ نمره		

(د) منابع:

(۱) اصلی:

- علامه حلی، تحقیق و تصحیح محمدهادی یوسفی غروی، تبصره المتعلمین فی احکام الدین، ۱ جلد، ۱۴۱۱ق، چاپ

اول، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تهران؛

(۲) فرعی:

(۱) شهید ثانی، الروضه البهیة فی شرح اللمعه الدمشقیه، ۴ جلد، ۱۴۰۰، چاپ نوزدهم، مجمع الفکر الاسلامی، قم؛

(۲) شهید ثانی، مسالک الافهام إلی تنقیح شرایع الإسلام، ۱۶ جلد، ۱۳۸۳، چاپ سوم، بنیاد معارف اسلامی، قم؛

(۳) محقق حلی، شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، ۴ جلد، ۱۳۸۹، چاپ اول، خرسندی، تهران؛

(۴) مغنیه، محمدجواد، فقه الامام الصادق علیه السلام، ۵ جلد، ۱۳۸۴، چاپ دوم، سبطين، قم؛

(۵) نرم افزار جامع فقه؛

توضیحات

- ذکر کلیات مباحث؛
- تأکید بر مستندات و مباحث استدلالی؛
- آشنایی طلاب با روش استدلال فقهی؛
- الزام محصل به مباحثه گروهی و گزارش به استاد؛
- تأکید می شود از مسائل مرتبط با رشته تاریخ استفاده شود.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۳- فقہ (۳)		
تعداد واحد	۳ واحد	تعداد ساعت (۴۸ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس
پیش نیاز	-	هم نیاز
هدف درس	شناخت استدلالی مسائل مهم فقہ و آشنایی با روش‌های استدلال فقہی با تأکید بر مسایل پرکاربرد رشته	

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:

(مفهوم‌شناسی، اهمیت، جایگاه و پیشینه درس / معرفی منابع و پژوهش‌ها / آشنایی با روش‌های فهم ادله و متون فقہی)؛

۲. مفهوم‌شناسی و تعریف لغوی و اصطلاحی تولی و تبری؛

۳. مفاهیم ناظر به تولی و تبری در آیات و روایات؛

۴. جایگاه تولی و تبری در فروع دین؛

۵. حدود و ثغور فقہی تولی و تبری؛

۶. وظائف مکلفین در تولی و تبری؛

۷. شرائط و کیفیت وجوب؛

۸. اقسام و انواع و مفاهیم ناظر به تولی و تبری؛

۹. احکام و آداب مرتبط با تولی و تبری؛

۱۰. سایر فروع فقہی مرتبط با تولی و تبری؛

۱۱. جایگاه تولی و تبری در اندیشه فقہای امامیه و اهل سنت؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
۳ نمره	۱۵	۲ نمره		

د) منابع:

۱) اصلی:

- علامه حلی، تحقیق و تصحیح محمدهادی یوسفی غروی، تبصره المتعلمین فی احکام الدین، ۱ جلد، ۱۴۱۱ق، چاپ اول، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تهران؛

۲) فرعی:

- ۱) شهید ثانی، الروضه البهیة فی شرح اللمعه الدمشقیه، ۴ جلد، ۱۴۰۰، چاپ نوزدهم، مجمع الفکر الاسلامی، قم؛
- ۲) شهید ثانی، مسالک الافهام إلی تنقیح شرایع الإسلام، ۱۶ جلد، ۱۳۸۳، چاپ سوم، بنیاد معارف اسلامی، قم؛
- ۳) محقق حلی، شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، ۴ جلد، ۱۳۸۹، چاپ اول، خرسندی، تهران؛
- ۴) مغنیه، محمدجواد، فقه الامام الصادق علیه السلام، ۵ جلد، ۱۳۸۴، چاپ دوم، سبطين، قم؛
- ۵) نرم افزار جامع فقه؛

توضیحات:

- ذکر کلیات مباحث؛
- تأکید بر مستندات و مباحث استدلالی؛
- آشنایی طلاب با روش استدلال فقهی؛
- الزام محصل به مباحثه گروهی و گزارش به استاد؛
- تأکید می شود از مسائل مرتبط با رشته تاریخ استفاده شود.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۴- فقہ (۴)			تعداد واحد
تعداد واحد	۳ واحد	تعداد ساعت	(۴۸ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک ■ تخصصی □ جبرانی □
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت استدلالی مسائل مهم فقہ و آشنایی با روش های استدلال فقهی با تأکید بر مسایل پر کاربرد رشته		

ب) سرفصل ها:

۱. کلیات:

(مفهوم شناسی، اهمیت، جایگاه و پیشینه درس / معرفی منابع و پژوهش ها / آشنایی با روش های فهم ادله و متون فقهی)؛

۲. مفهوم شناسی و تعریف لغوی و اصطلاحی معروف و منکر؛

۳. جایگاه امر به معروف و نهی از منکر در فروع دین؛

۴. حدود و ثغور فقهی مفاهیم ناظر به امر به معروف و نهی از منکر؛

۵. مباحث مربوط به امر به معروف و نهی از منکر در آیات و روایات؛

۶. شرائط وجوب امر به معروف و نهی از منکر بر مکلفین؛

۷. اقسام و انواع امر به معروف و نهی از منکر؛

۸. کیفیت وجوب امر به معروف و نهی از منکر؛

۹. مراتب امر به معروف و نهی از منکر؛

۱۰. احکام و آداب مرتبط با امر به معروف و نهی از منکر؛

۱۱. سایر فروع فقهی مرتبط با امر به معروف و نهی از منکر؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
۳ نمره	۱۵	۲ نمره		

د) منابع:

۱) اصلی:

- علامه حلی، تحقیق و تصحیح محمدهادی یوسفی غروی، تبصره المتعلمین فی احکام الدین، ۱ جلد، ۱۴۱۱ق، چاپ اول، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تهران؛

۲) فرعی:

- ۱) شهید ثانی، الروضه البهیة فی شرح اللمعه الدمشقیه، ۴ جلد، ۱۴۰۰، چاپ نوزدهم، مجمع الفکر الاسلامی، قم؛
- ۲) شهید ثانی، مسالک الافهام إلی تنقیح شرایع الإسلام، ۱۶ جلد، ۱۳۸۳، چاپ سوم، بنیاد معارف اسلامی، قم؛
- ۳) محقق حلی، شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، ۴ جلد، ۱۳۸۹، چاپ اول، خرسندی، تهران؛
- ۴) مغنیه، محمدجواد، فقه الامام الصادق علیه السلام، ۵ جلد، ۱۳۸۴، چاپ دوم، سبطين، قم؛
- ۵) نرم افزار جامع فقه؛

توضیحات:

- ذکر کلیات مباحث؛
- تأکید بر مستندات و مباحث استدلالی؛
- آشنایی طلاب با روش استدلال فقهی؛
- الزام محصل به مباحثه گروهی و گزارش به استاد؛
- تأکید می شود از مسائل مرتبط با رشته تاریخ استفاده شود.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۵-		اصول فقه (۱)	
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک ■ تخصصی □ جبرانی □
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت مسایل مهم اصولی با تأکید بر مسایل پر کاربرد در رشته		

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:

(مفهوم‌شناسی، اهمیت، جایگاه و پیشینه درس / معرفی منابع و پژوهش‌ها / آشنایی با روش‌ها و اصول حاکم بر فهم ادله و اجتهاد و استنباط فقهی)؛

۲. مفهوم‌شناسی و تعریف لغوی و اصطلاحی تعادل و تراجیح:

- جایگاه این مفاهیم در علم اصول فقه؛
- تعریف و شروط حصول تعارض؛
- فرق تعارض و تراحم و لوازم هر یک؛
- احکام تراحم؛
- حکومت و ورود؛
- قاعده اولیه و ثانویه در متعارضین؛
- مرجحات باب تعارض؛

۳. قیاس:

- مفهوم شناسی و تعریف لغوی و اصطلاحی قیاس؛
- تعریف و ارکان قیاس؛
- حجیت قیاس:
- علم آور نبودن قیاس؛
- ادله حجیت قیاس؛

۴. قیاس منصوص العله و اولویت؛

(ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نہایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائہ کلاسی	تحقیق
۴ نمرہ	۱۴ نمرہ	-	۲	-

(د) منابع:

(۱) اصلی:

- ۱) مظفر، محمدرضا، اصول الفقه، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ اول، کوثر قرآن، قم، ویراستار سید فاطمه نوری؛
- ۲) حیدری، سید علی نقی، مترجمان: عباس زراعت، حمید مسجد سرائی، اصول الاستنباط، ۱ جلد، ۱۳۹۷، چاپ پانزدهم، پیام نوآور، نشر حقوق اسلامی، قم؛
- ۳) علامه حلی، مصحح: عبدالحسین محمد علی بقال، مبادی الاصول، ۱ جلد، ۱۴۰۴ق، چاپ دوم، المطبعه العلمیه، قم؛
- ۴) فضلی، شیخ عبدالهادی، مبادی اصول الفقه، ۱ جلد، ۱۳۹۴، چاپ اول، ذوی القربی، قم؛

(۲) فرعی:

- ۱) آخوند خراسانی، محمد کاظم، کفایه الاصول، ۲ جلد، ۱۴۰۰، چاپ سیزدهم، مجمع الفکر الاسلامی، قم؛
- ۲) انصاری، شیخ مرتضی، فرائد الاصول (الرسائل)، ۳ جلد، ۱۴۰۰، چاپ سی ام، مجمع الفکر الاسلامی، قم؛
- ۳) شهید صدر، سید محمد باقر، دروس فی علم الاصول الحلقه الثالثه، ۳ جلد، ۱۳۹۰، چاپ اول، دارالصدر، قم؛
- ۴) شهید ثانی، تمهید القواعد الاصولیه و العربیه لتفریح قواعد الأحکام الشرعیه، ۱ جلد، بی تا، چاپ اول، الاعلام الاسلامی، قم؛
- ۵) انصاری، شیخ مرتضی، الرسائل الجدیده، ۱ جلد، ۱۳۹۰، چاپ اول، دارالحديث، قم؛
- ۶) آیه الله اراکی، اصول الفقه، ۲ جلد، ۱۳۷۵، چاپ اول، در راه حق، قم؛

توضیحات

- الزام محصل به مباحثه گروهی و گزارش به استاد؛
- تأکید می شود از مسائل مرتبط با رشته تاریخ استفاده شود.

الف) شناسه درس:

اصول فقه (۲)			عنوان درس: ۶-
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک ■ تخصصی □ جبرانی □
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت مسایل مهم اصولی با تأکید بر مسایل پرکاربرد در رشته		

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:

(مفهوم‌شناسی، اهمیت، جایگاه و پیشینه درس / معرفی منابع و پژوهش‌ها / آشنایی با روش‌ها و اصول حاکم بر فهم ادله و اجتهاد و استنباط فقهی)؛

۲. مفهوم‌شناسی و تعریف لغوی و اصطلاحی عام و خاص، مطلق و مقید و...:

○ جایگاه این مفاهیم در علم اصول فقه؛

○ عام و خاص:

- الفاظ عموم؛
- مخصص متصل و منفصل؛
- احکام عام بعد از تخصیص؛
- اجمال مخصص؛
- موارد مشتبه در تخصیص؛

○ مطلق و مقید:

- معنای مطلق و مقید؛
- حقیقت اطلاق؛
- مقدمات حکمت؛
- رابطه مطلق و مقید؛
- مجمل و مبین؛
- ملازمات عقلی؛
- مستقلات عقلی؛
 - حسن و قبح عقلی؛
 - ادراک حسن و قبح؛
 - ملازمه بین حکم عقل و شرع؛

ج) شیوه ارزیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
۴	۱۴	-	۲	-

(د) منابع:

(۱) اصلی:

- ۱) مظفر، محمدرضا، اصول الفقه، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ اول، کوثر قرآن، قم، ویراستار سید فاطمه نوری؛
- ۲) حیدری، سید علی نقی، مترجمان: عباس زراعت، حمید مسجد سرائی، اصول الاستنباط، ۱ جلد، ۱۳۹۷، چاپ پانزدهم، پیام نوآور، نشر حقوق اسلامی، قم؛
- ۳) علامه حلی، مصحح: عبدالحسین محمد علی بقال، مبادی الاصول، ۱ جلد، ۱۴۰۴ق، چاپ دوم، المطبعه العلمیه، قم؛
- ۴) فضلی، شیخ عبدالهادی، مبادی اصول الفقه، ۱ جلد، ۱۳۹۴، چاپ اول، ذوی القربی، قم؛

(۲) فرعی:

- ۱) آخوند خراسانی، محمد کاظم، کفایه الاصول، ۲ جلد، ۱۴۰۰، چاپ سیزدهم، مجمع الفکر الاسلامی، قم؛
- ۲) انصاری، شیخ مرتضی، فرائد الاصول (الرسائل)، ۳ جلد، ۱۴۰۰، چاپ سیام، مجمع الفکر الاسلامی، قم؛
- ۳) شهید صدر، سید محمد باقر، دروس فی علم الاصول الحلقه الثالثه، ۳ جلد، ۱۳۹۰، چاپ اول، دارالصدر، قم؛
- ۴) شهید ثانی، تمهید القواعد الاصولیه و العریبه لتفریح قواعد الأحکام الشرعیه، ۱ جلد، بی تا، چاپ اول، الاعلام الاسلامی، قم؛
- ۵) انصاری، شیخ مرتضی، الرسائل الجدیده، ۱ جلد، ۱۳۹۰، چاپ اول، دارالحدیث، قم؛
- ۶) آیه الله اراکی، اصول الفقه، ۲ جلد، ۱۳۷۵، چاپ اول، در راه حق، قم

توضیحات

- الزام محصل به مباحثه گروهی و گزارش به استاد؛
- تأکید می شود از مسائل مرتبط با رشته تاریخ استفاده شود.

الف) شناسه درس:

اصول فقه (۳)			عنوان درس: ۷-
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک ■ تخصصی □ جبرانی □
پیش نیاز		هم نیاز	-
هدف درس	شناخت مسایل مهم اصولی با تأکید بر مسایل پر کاربرد در رشته		

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:

(مفهوم‌شناسی، اهمیت، جایگاه و پیشینه درس / معرفی منابع و پژوهش‌ها / آشنایی با روش‌ها و اصول حاکم بر فهم

ادله و اجتهاد و استنباط فقهی)؛

۲. مفهوم‌شناسی و تعریف لغوی و اصطلاحی حجت:

○ جایگاه این مفهوم در علم اصول فقه؛

○ مقدمه مباحث حجت:

● معنای حجت و اماره و ظن نوعی؛

● مناط در حجیت اماره؛

● حجیت علم؛

● موطن حجیت اماره؛

● ظن خاص و مطلق؛

○ کتاب:

- نسخ کتاب؛
- حقیقت نسخ؛
- امکان و وقوع نسخ در قرآن؛
- سنت:

- فعل و تقریر معصوم؛
- خبر متواتر؛
- خبر واحد:
- ادله حجیت خبر واحد از کتاب؛
- ادله حجیت خبر واحد از سنت؛
- حجیت خبر واحد به اجماع و سیره عقلاء؛

○ دلیل عقل؛

○ حجیت ظواهر:

- طرق اثبات ظواهر؛
- انواع ظهور؛
- وجه حجیت ظواهر:
- قلمرو حجیت ظواهر؛

ج) شیوه ارزشیابی:

باسمہ تعالیٰ
مصوبات

شماره مصوبه : ۲۳۷ (دوره سوم)
شماره جلسه :
تاریخ جلسه : کارگروه تخصصی
تاریخ ابلاغ : ۱۴۰۱/۰۴/۱۴
۱۴۰۱/۰۶/۱۲

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
۴	۱۴	-	۲	-

(د) منابع:

(۱) اصلی:

- ۱) مظفر، محمدرضا، اصول الفقه، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ اول، کوثر قرآن، قم، ویراستار سید فاطمه نوری؛
- ۲) حیدری، سید علی نقی، مترجمان: عباس زراعت، حمید مسجد سرائی، اصول الاستنباط، ۱ جلد، ۱۳۹۷، چاپ پانزدهم، پیام نوآور، نشر حقوق اسلامی، قم؛
- ۳) علامه حلی، مصحح: عبدالحسین محمد علی بقال، مبادی الاصول، ۱ جلد، ۱۴۰۴، چاپ دوم، المطبعه العلمیه، قم؛
- ۴) فضلی، شیخ عبدالهادی، مبادی اصول الفقه، ۱ جلد، ۱۳۹۴، چاپ اول، ذوی القربی، قم؛

(۲) فرعی:

- ۱) آخوند خراسانی، محمد کاظم، کفایه الاصول، ۲ جلد، ۱۴۰۰، چاپ سیزدهم، مجمع الفکر الاسلامی، قم؛
- ۲) انصاری، شیخ مرتضی، فرائد الاصول (الرسائل)، ۳ جلد، ۱۴۰۰، چاپ سی ام، مجمع الفکر الاسلامی، قم؛
- ۳) شهید صدر، سید محمد، دروس فی علم الاصول الحلقه الثالثه، ۳ جلد، ۱۳۹۰، چاپ اول، دارالصدر، قم؛
- ۴) شهید ثانی، تمهید القواعد الاصولیه و العریبه لتفریع قواعد الأحکام الشرعیه، ۱ جلد، بی تا، چاپ اول، الاعلام الاسلامی، قم؛
- ۵) انصاری، شیخ مرتضی، الرسائل الجدیده، ۱ جلد، ۱۳۹۰، چاپ اول، دارالحدیث، قم؛
- ۶) آیه الله اراکی، اصول الفقه، ۲ جلد، ۱۳۷۵، چاپ اول، در راه حق، قم؛

توضیحات

- الزام محصل به مباحثه گروهی و گزارش به استاد؛
- تأکید می شود از مسائل مرتبط با رشته تاریخ استفاده شود.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۸-			اصول فقه (۴)
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک ■ تخصصی □ جبرانی □
پیش نیاز		هم نیاز	-
هدف درس	شناخت مسایل مهم اصولی با تأکید بر مسایل پر کاربرد در رشته		

ب) سرفصل‌ها:

(۱) کلیات:

(مفهوم‌شناسی، اهمیت، جایگاه و پیشینه درس / معرفی منابع و پژوهش‌ها / آشنایی با روش‌ها و اصول حاکم بر فهم ادله و اجتهاد و استنباط فقهی)؛

(۲) مفهوم‌شناسی و تعریف لغوی و اصطلاحی امارات:

- جایگاه این مفهوم در علم اصول فقه؛
- مباحث عقلیه (امارات معتبره، اصول عملیه، تعارض ادله)؛
- تعریف قطع و چگونگی حجیت آن (ذاتی یا غیر ذاتی)؛
- حسن و قبح عقلی؛
- تعریف ظن و شرائط حجیت آن؛
- تعریف سیره و شرائط حجیت آن؛
- سیره عقلاء، سیره متشرعه و عرف؛
- حجیت مثبتات امارات؛
- حجیت استصحاب، قاعده فراغ و تجاوز، اصله الصحه و...؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
۴	۱۴	-	۲	-

د) منابع:

۱) اصلی:

- ۱) مظفر، محمدرضا، اصول الفقه، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ اول، کوثر قرآن، قم، ویراستار سید فاطمه نوری؛
- ۲) حیدری، سید علی نقی، مترجمان: عباس زراعت، حمید مسجد سرائی، اصول الاستنباط، ۱ جلد، ۱۳۹۷، چاپ پانزدهم، پیام نوآور، نشر حقوق اسلامی، قم؛
- ۳) علامه حلی، مصحح: عبدالحسین محمد علی بقال، مبادی الاصول، ۱ جلد، ۱۴۰۴، چاپ دوم، المطبعة العلمیه، قم؛
- ۴) فضلی، شیخ عبدالهادی، مبادی اصول الفقه، ۱ جلد، ۱۳۹۴، چاپ اول، ذوی القربی، قم؛

۲) فرعی:

- ۱) آخوند خراسانی، محمد کاظم، کفایه الاصول، ۲ جلد، ۱۴۰۰، چاپ سیزدهم، مجمع الفکر الاسلامی، قم؛
- ۲) انصاری، شیخ مرتضی، فرائد الاصول (الرسائل)، ۳ جلد، ۱۴۰۰، چاپ سی ام، مجمع الفکر الاسلامی، قم؛
- ۳) شهید صدر، سید محمد، دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثه، ۳ جلد، ۱۳۹۰، چاپ اول، دارالصدر، قم؛
- ۴) شهید ثانی، تمهید القواعد الاصولیه و العربیه لتفریح قواعد الأحكام الشرعیه، ۱ جلد، بی تا، چاپ اول، الاعلام الاسلامی، قم؛
- ۵) انصاری، شیخ مرتضی، الرسائل الجدیده، ۱ جلد، ۱۳۹۰، چاپ اول، دارالحدیث، قم؛
- ۶) آیه الله اراکی، اصول الفقه، ۲ جلد، ۱۳۷۵، چاپ اول، در راه حق، قم؛

توضیحات

- الزام محصل به مباحثه گروهی و گزارش به استاد؛
- تأکید می شود از مسائل مرتبط با رشته تاریخ استفاده شود.

الف) شناسه درس:

تفسیر قرآن ۱			عنوان درس: ۹-
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک ■ تخصصی □ جبرانی □
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت تفسیر آیات با تأکید بر موضوعات پرکاربرد رشته		

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:

- (مفهوم‌شناسی، اهمیت، جایگاه و پیشینه درس / معرفی منابع و پژوهش‌ها / آشنایی با روش‌های تفسیری و مفسران و رویکردهای رایج در این حوزه و گستردگی و تنوع آیات تاریخی قرآن)؛
- اهمیت، جایگاه، فوائد و تعریف تاریخ از منظر قرآن؛
- روش قران در تبیین و شرح رویدادهای تاریخی؛
- سنت‌های الهی از منظر قرآن؛
- مروری بر تاریخ انبیاء علیهم السلام و امت‌های پیشین و عبرت‌های آن؛
- جاهلیت از منظر قرآن و اقدامات پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله برای تغییر سنت‌های جاهلی: ویژگی‌ها و رفتارهای جاهلی اعراب (در سوره‌های یوسف، بقره، زمر، قصص، احزاب، فرقان، حجرات، مائده) مثل «وَأدبنات» و...؛
- بعثت و دعوت: آغاز دعوت علنی و دعوت اقربین، اشاره به سوره‌هایی که پیش از آیه «فاصدع» نازل شده و به آشکار بودن دعوت دلالت می‌کند (شامل سوره‌های قلم، مزمل، مدثر، ضحی، آیه فاصدع، آیه انذار؛ نیز سوره شعراء که سال‌ها بعد در ایام حصر در شعب ابی طالب نازل شده است)؛

۸. مشرکان: سوره مسد، موانع دعوت و مواجهه پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله با مخالفان، سوره های مکی کافرون و انعام (به ویژه آنکه انعام جامع ترین سوره در برخورد با مخالفان است)، آیات برائت (در سوره توبه) و ابلاغ آن ها به مشرکان مکه؛

(ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
	۱۴	-	۳	۳

(د) منابع:

(۱) اصلی:

(۲) فرعی:

- ۱) یوسفی غروی، محمد هادی، موسوعه التاریخ الاسلامی، هشت جلد، ۱۴۴۲ق، چاپ پنجم، مجمع الفکر الاسلامی، قم؛
- ۲) اخوان، محمد، تاریخ اسلام در قرآن (بررسی اسباب النزول در مجمع البیان)، ۱ جلد، ۱۳۸۷، چاپ اول، انتشارات مرسل، کاشان؛
- ۳) امامی، محمد جعفر، شأن نزول آیات قرآن کریم، ۱ جلد، ۱۳۸۹، چاپ دوم، مدرسه الامام علی علیه السلام، قم؛
- ۴) بذرافشان، مرتضی، نشان نزول، ۳ جلد، ۱۳۸۳، چاپ اول، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، قم؛
- ۵) جعفری، یعقوب، تاریخ اسلام از منظر قرآن، ۱ جلد، ۱۳۹۲، چاپ اول، نشر معارف، قم؛
- ۶) جعفری، یعقوب، آیات بینات (تفسیر آیات منتخب تاریخی در قرآن کریم)، ۱ جلد، ۱۳۹۷، چاپ اول، دفتر نشر معارف، قم؛
- ۷) محسن حیدر، حسن، اسباب النزول القرآنی (تاریخ و حقائق)، ۱ جلد، ۱۳۸۵، چاپ اول، المرکز العالمی للدراسات الاسلامیه، قم؛

۸) سلیمانی، جواد، فلسفه تاریخ در قرآن، ۱ جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره) و سمت، قم؛

۹) عبدالمحمدی، حسین، تفسیر موضوعی قرآن کریم (بررسی دوازده موضوع از منظر قرآن)، ۱ جلد، ۱۳۸۵، چاپ دوم، مهر امیرالمؤمنین، قم؛

۱۰) کافی، مجید، تاریخ در قرآن، ۱ جلد، ۱۳۹۷، چاپ اول، پژوهشکده حوزه و دانشگاه و سازمان تبلیغات اسلامی، قم، ویراست سعید رضا علی عسکری؛

۱۱) محقق، محمدباقر، نمونه بینات در شأن نزول آیات، ۱۳۹۷، چاپ اول، انتشارات اسلامی، قم، ویراست محمد نجات؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان؛
- تأکید می‌شود از مسائل مرتبط با رشته تاریخ استفاده شود.

الف) شناسه درس:

تفسیر قرآن ۲			عنوان درس: ۱۰-
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک ■ تخصصی □ جبرانی □
پیش نیاز	تفسیر قرآن ۱	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت تفسیر آیات با تأکید بر موضوعات پرکاربرد رشته		

ب) سرفصل‌ها:

۱. هجرت (به حبشه و مدینه): آیاتی از سوره‌های مریم، زمر و نحل و ...؛
۲. زن و خانواده: سهم الارث زنان (سوره نساء، سال سوم هجرت)، ماجرای طلاق زینب و ازدواج پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله با او (سوره احزاب، سال هفتم هجرت)، امهات المؤمنین، حجاب همسران پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، حجاب زنان مسلمان (سوره نور، سال هشتم هجرت) و ...؛
۳. جهاد: فلسفه جهاد و انواع آن، جهاد با مشرکان (غزوات بدر، احد، خندق و ...: آیات سوره‌های انفال و آل عمران و ...) و یهودیان (غزوات بنی قینقاع، بنی النضیر، بنی قریظه، خیبر و ...: آیات سوره‌های حشر، احزاب، انفال و ...؛
۴. معاهدات، بیعت‌ها و صلح‌ها: صلح حدیبیه، وفود، بیعت رضوان، عقد اخوت و ...؛
۵. اصحاب پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله: غزوه احد و سرپیچی صحابه (سوره آل عمران، سال سوم هجرت)، ترجیح دادن امر دنیایی بر اقامه نماز جمعه (سوره جمعه، سال هفتم هجرت) و ...؛
۶. جریان نفاق: ویژگی‌های منافقان، کارشکنی‌های منافقان و مذمت آنان (سوره بقره: سال اول هجرت)؛ کارشکنی‌های منافقان (سوره منافقون: سال ششم هجرت، سوره توبه: سال نهم هجرت)، توطئه عقبه هرشی، مسجد ضرار و ...؛

۷. اهل کتاب: ویژگی‌های یهودیان در قرآن، آغاز مسلمان شدن مخفیانه بعضی از یهودیان (سوره توحید)، کارشکنی‌های یهودیان و مذمت آنان (سوره بقره، سال اول هجرت)، یهودیان بنی قینقاع (سوره انفال، سال دوم هجرت)، بنی نضیر (سوره حشر، سال چهارم هجرت)، بنی قریظہ (سوره احزاب، سال پنجم هجرت)، مسیحیان نجران و مباحله (سوره آل عمران، سال نهم) و ...؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
	۱۴	-	۳	۳

د) منابع:

۱) اصلی:

۲) فرعی:

- ۱) یوسفی غروی، محمد هادی، موسوعه التاریخ الاسلامی، هشت جلد، ۱۴۴۲ق، چاپ پنجم، مجمع الفکر الاسلامی، قم؛
- ۲) اخوان، محمد، تاریخ اسلام در قرآن (بررسی اسباب النزول در مجمع البیان)، ۱ جلد، ۱۳۸۷، چاپ اول، انتشارات مرسل، کاشان؛
- ۳) امامی، محمد جعفر، شأن نزول آیات قرآن کریم، ۱ جلد، ۱۳۸۹، چاپ دوم، مدرسه الامام علی علیه السلام، قم؛
- ۴) بذرافشان، مرتضی، نشان نزول، ۳ جلد، ۱۳۸۳، چاپ اول، مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما، قم؛
- ۵) جعفری، یعقوب، تاریخ اسلام از منظر قرآن، ۱ جلد، ۱۳۹۲، چاپ اول، نشر معارف، قم؛
- ۶) جعفری، یعقوب، آیات بینات (تفسیر آیات منتخب تاریخی در قرآن کریم)، ۱ جلد، ۱۳۹۷، چاپ اول، دفتر نشر معارف، قم؛

- ۷) محسن حیدر، حسن، اسباب النزول القرآنی (تاریخ و حقائق)، ۱ جلد، ۱۳۸۵، چاپ اول، المرکز العالمی للدراسات الاسلامیه، قم؛
- ۸) سلیمانی، جواد، فلسفه تاریخ در قرآن، ۱ جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره) و سمت، قم؛
- ۹) عبدالمحمدی، حسین، تفسیر موضوعی قرآن کریم (بررسی دوازده موضوع از منظر قرآن)، ۱ جلد، ۱۳۸۵، چاپ دوم، مهر امیرالمؤمنین، قم؛
- ۱۰) کافی، مجید، تاریخ در قرآن، ۱ جلد، ۱۳۹۷، چاپ اول، پژوهشکده حوزه و دانشگاه و سازمان تبلیغات اسلامی، قم، ویراست سعید رضا علی عسکری؛
- ۱۱) محقق، محمدباقر، نمونه بینات در شأن نزول آیات، ۱۳۹۷، چاپ اول، انتشارات اسلامی، قم، ویراست محمد نجات؛

توضیحات:

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان؛
- تأکید می‌شود از مسائل مرتبط با رشته تاریخ استفاده شود.

الف) شناسه درس:

عقاید خاص شیعه (۱)			عنوان درس: ۱۱-
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک ■ تخصصی □ جبرانی □
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	تبیین استدلالی امامت و مباحثی مانند انتظار، تقیه، بداء، رجعت، شفاعت و توسل		

ب) سرفصل ها:

۱. کلیات:

(مفهوم شناسی، اهمیت، جایگاه و پیشینه درس / معرفی منابع و پژوهش ها / آشنایی با روش های طرح مباحث اعتقادی؛

۲. خداشناسی:

- معنانشناسی توحید و شرک؛
- مراتب توحید و شرک؛
- مصادیق و فروع مسئله توحید و شرک (توسل، شفاعت، تبرک، زیارت قبور، بناء بر قبور، نماز و دعا در کنار قبور، سوگند به غیر خدا، برگزاری میلاد و وفیات اولیاء الله)؛
- حقیقت و شاخصه و اقسام سنت و بدعت؛
- ایمان و کفر (بررسی مسئله تکفیر و رویکرد اسلام در قبال آن)؛
- تنزیه صفات و نفی تجسیم و تفویض؛
- أمر بین الأمرین و نفی جبر و تفویض؛
- بداء؛

۳. نبوت:

- ادله عقلی و نقلی نبوت؛
- تعداد انبیا؛

- نبوت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله؛
- خاتمیت؛
- تعریف و تفاوت نبی، امام، وصی، رسول؛
- معاد:۴
- معاد روحانی و جسمانی؛
- ادله عقلی و نقلی معاد؛
- تعریف معاد از منظر ادیان الهی؛
- حیات برزخی؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
۲	۱۴	-	۲	۲

د) منابع:

۱) اصلی:

- فرمانیان، مهدی، دروس فی العقائد الخاصه بالشیعه الامامیه، ۱۳۹۹، چاپ دوم، مرکز نشر هاجر، قم؛

۲) فرعی:

- ۱) سبحانی تبریزی، جعفر، آئین و هابیت، ۱ جلد، ۱۳۷۵، چاپ اول، مشعر، قم؛
- ۲) سبحانی تبریزی، جعفر، الشیعہ فی موبک التاریخ (دراسه موضوعیہ فی منشاه الشیعہ فی ضوآ الکتاب و السنه و التاریخ)، ۱ جلد، ۱۴۱۳ق، چاپ اول، امام صادق علیه السلام، قم؛
- ۳) سبحانی تبریزی، جعفر، اضواء علی عقائد الشیعہ الامامیہ و تاریخهم، ۱ جلد، ۱۳۷۹، چاپ اول، مشعر، تهران؛
- ۴) حمود، محمد جمیل، الفوائد البهیة فی شرح عقائد الامامیة، ۱ جلد، ۱۳۷۳، چاپ اول، فقه، قم؛
- ۵) شرف الدین، عبدالحسین، المراجعات، ۱ جلد، ۱۳۹۳، چاپ دوم، استوار، مشهد؛

- ۶) شرف‌الدین، عبدالحسین، ترجمه: علی دوانی، اجتهاد در مقابل نص، ۱ جلد، ۱۳۹۵، چاپ سیزدهم، جامعه مدرسین، قم؛
- ۷) کاشف الغطاء، محمدحسین، اصل الشیعہ و اصولها، ۱ جلد، ۱۳۸۹، چاپ دوم، اعتماد کاظمین، تهران؛
- ۸) مظفر، محمدرضا، عقائد الامامیه، ۱ جلد، ۱۳۹۲، چاپ اول، فاروس، قم؛
- ۹) علامه امینی، عبدالحسین، السجود علی التریبه الحسینیہ عند الشیعہ الامامیہ، ۱ جلد، ۱۴۲۰ق، چاپ اول، دارالمحجہ البیضاء، بیروت؛
- ۱۰) علامه طباطبائی، سیدمحمدحسین، ترجمه: سیدهادی خسروشاهی، شیعه (مجموعه مذاکرات با پروفیسور هانری کرین)، ۱ جلد، ۱۳۹۶، چاپ ششم، بوستان کتاب، قم؛
- ۱۱) سلطان الواعظین شیرازی، شب‌های پیشاور، ۳ جلد، ۱۴۰۱، چاپ اول، میراث شرق، تهران؛
- ۱۲) علی زاده موسوی، سید مهدی، سلفی‌گری و وهابیت، ۲ جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، نگاه ماندگار، قم؛
- ۱۳) عزیزی علویجه، مصطفی، پاسخ‌های نقضی به وهابیت، ۱ جلد، بی تا، چاپ اول، میراث ماندگار، قم؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان؛
- تأکید می‌شود از مسائل مرتبط با رشته تاریخ استفاده شود.

الف) شناسه درس:

عقاید خاص شیعه (۲)			عنوان درس: ۱۲-
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک ■ تخصصی □ جبرانی □
پیش نیاز	عقاید (۱)	هم نیاز	-
هدف درس	تبيين استدلالی امامت و مباحثی مانند انتظار، تقیه، بداء، رجعت، شفاعت و توسل		

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:
۲. (مفهوم‌شناسی، اهمیت، جایگاه و پیشینه درس / معرفی منابع و پژوهش‌ها / آشنایی با روش‌های طرح مباحث اعتقادی)؛
۳. جایگاه امامت (ولایت و ضرورت وجود امام، عصمت امام، علم امام، صفات امام، افضلیت)؛
۴. اهل بیت علیهم السلام (مقام مرجعیت علمی، محبت و مودت آنان و عزاداری برای آن‌ها)؛
۵. راه‌های تعیین و شناخت امام؛
۶. ائمه علیهم السلام در قرآن؛
۷. رجعت (تعریف و حقیقت رجعت، رجعت در ادیان دیگر، رجعت کنندگان، رجعت و تناسخ)؛
۸. مهدویت و غیبت (فلسفه و حکمت آن، انتظار، فواید و آثار آن، غیبت صغری و کبری، رهبری امت در عصر غیبت)؛
۹. عدالت صحابه؛
۱۰. حکم مخالفین؛
۱۱. غلو (تعاریف، حدود و ثغور، پیشینه، در ادیان و مذاهب دیگر، مواجهه اهل بیت علیهم السلام با غالیان و...)
۱۲. برخی از فروع فقهی مورد اختلاف شیعیان و اهل سنت:
 - اذان (شهادت به ولایت، بررسی عبارت حی علی خیر العمل و الصلاه خیر من النوم)؛
 - وضو؛
 - خمس؛

- سجده بر مهر؛
- تقیه؛
- جمع بین دو نماز؛
- لعن (فلسفه، ادله و تفاوت آن با سب)؛
- نذر و قربانی؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
۲	۱۴	-	۲	۲

د) منابع:

۱) اصلی:

- فرمانیان، مهدی، دروس فی العقائد الخاصه بالشیعه الامامیه، ۱۳۹۹، چاپ دوم، مرکز نشر هاجر، قم؛

۲) فرعی:

- ۱) سبحانی تبریزی، جعفر، آئین و هابیت، ۱ جلد، ۱۳۷۵، اول، مشعر، قم؛
- ۲) سبحانی تبریزی، جعفر، الشیعه فی موبک التاریخ (دراسه موضوعیه فی منشاه الشیعه فی ضوآ الکتاب و السنه و التاریخ)، ۱ جلد، ۱۴۱۳ق، چاپ اول، امام صادق علیه السلام، قم؛
- ۳) سبحانی تبریزی، جعفر، اضواء علی عقائد الشیعه الامامیه و تاریخهم، ۱ جلد، ۱۳۷۹، چاپ اول، مشعر، تهران؛
- ۴) حمود، محمد جمیل، الفوائد البهیة فی شرح عقائد الامامیه، ۱ جلد، ۱۳۷۳، چاپ اول، فقه، قم؛
- ۵) کهنوی، سید حامد حسین، تلخیص و ترجمه علی حسینی میلانی، نفحات الازهار فی خلاصه عبقات الانوار لعلم الحجه، ۱۲ جلد، ۱۳۸۴، چاپ دوم، علی حسینی میلانی، بی جا؛
- ۶) شرف الدین، عبدالحسین، المراجعات، ۱ جلد، ۱۳۹۳، چاپ دوم، استوار، مشهد؛
- ۷) شرف الدین، عبدالحسین، ترجمه: علی دوانی، اجتهاد در مقابل نص، ۱ جلد، ۱۳۹۵، چاپ سیزدهم، جامعه مدرسین، قم؛

- ۸) کاشف الغطاء، محمدحسین، اصل الشیعه و اصولها، ۱ جلد، ۱۳۸۹، چاپ دوم، اعتماد کاظمین، تهران؛
- ۹) مظفر، محمدرضا، عقائد الامامیه، ۱ جلد، ۱۳۹۲، چاپ اول، فاروس، قم؛
- ۱۰) علامه امینی، عبدالحسین، السجود علی التریبه الحسینیة عند الشیعه الامامیه، ۱ جلد، ۱۴۲۰ق، چاپ اول، دارالمحجہ البیضاء، بیروت؛
- ۱۱) علامه طباطبائی، سید محمد حسین، ترجمه: سید هادی خسروشاهی، شیعه (مجموعه مذاکرات با پروفیسور هانری کربن)، ۱ جلد، ۱۳۹۶، چاپ ششم، بوستان کتاب، قم؛
- ۱۲) سلطان الواعظین شیرازی، شب‌های پیشاور، ۳ جلد، ۱۴۰۱، چاپ اول، میراث شرق، تهران؛
- ۱۳) علی زاده موسوی، سیدمهدی، سلفی‌گری و وهابیت، ۲ جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، نگاه ماندگار، قم؛
- ۱۴) عزیزی علویجه، مصطفی، پاسخ‌های نقضی به وهابیت، ۱ جلد، بی تا، چاپ اول، میراث ماندگار، قم؛
- ۱۵) البدری، السید سامی، شبهات و ردود (الردّ علی شبهات احمد کاتب حول امامه اهل البیت علیهم السلام و وجود المهدی المنتظر علیه السلام)، ۴ جلد، ۱۳۸۰، چاپ اول، فقه، قم؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان؛
- تأکید می‌شود از مسائل مرتبط با رشته تاریخ استفاده شود.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۱۳-			تجزیه و ترکیب	
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)	
نوع واحد	☐ نظری ☐ مهارتی، ☒ کارگاهی	نوع درس	☐ جبرانی ☐ تخصصی ☒ مشترک	
پیش نیاز	-	هم نیاز	-	
هدف درس	تقویت توان تشخیص و به کارگیری قواعد صرف و نحو			

ب) سرفصل ها:

۱. کلیات:

(مفهوم شناسی، اهمیت، جایگاه و پیشینه درس / معرفی منابع و پژوهش ها / آشنایی با روش های تجزیه و ترکیب ادبی متن عربی)؛

۳. اهمیت تجزیه و ترکیب و نقش آن در فهم متن تاریخی؛

۴. مباحث مقدماتی:

○ جایگاه و اهمیت تجزیه و ترکیب؛

○ مفهوم شناسی عناصر مؤثر تجزیه و ترکیب؛

۵. تجزیه و ترکیب بصورت کاربردی با تکیه بر متون تاریخی معتبر؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
۵	۱۰	-	۵	

(د) منابع:

(۱) اصلی:

– امام علی علیه السلام، نهج البلاغه (نامه‌ها و خطبه‌های تاریخی)، مترجم: علی نقی فیض الاسلام اصفهانی، ۶ جلد، ۱۳۶۸، فقیه، تهران؛

(۲) فرعی:

(۱) بستانی، محمدعلی، الادب الاسلامی، ۱ جلد، بی تا، بی جا؛

(۲) فائزی نسب، داود، تجزیه و ترکیب تکمیلی با بیان نکات و قواعد، بی تا، نشر جامعه الزهراء سلام الله علیها، قم؛

(۳) صافی، سید محمود، الجدول فی اعراب القرآن و صرفه و بیانہ مع فوائد نحویہ هامہ ۱۶ جلد، ۱۳۸۳، چاپ اول، احسان، تهران؛

(۴) الدرویش، محبی‌الدین، اعراب القرآن الکریم و بیانہ، ۹ جلد، ۱۳۸۰، چاپ اول، فقه، قم؛

(۵) الزجاج، ابراهیم بن سری، تحقیق و دراسه: ابراهیم الایبیری، اعراب القرآن، ۳ جلد، ۱۳۶۵، چاپ اول، محمد یونس خضرالدیرانی، بنگلادش؛

(۶) زمخشری، محمود، ترجمه: مسعود انصاری خوشابر، تفسیر کشاف، ۴ جلد، ۱۳۹۱، چاپ دوم، ققنوس، تهران؛

(۷) طبرسی، فضل بن حسن، جوامع الجامع، ۳ جلد، ۱۳۹۵، چاپ سوم، جامعه مدرسین، قم؛

توضیحات

– تدریس طبق سرفصل‌ها؛

– الزام محصل به مباحثه گروهی و گزارش به استاد؛

– تأکید می‌شود از مسائل مرتبط با رشته تاریخ استفاده شود.

دروس تخصصی

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۱- علوم حدیث و تاریخ اسلام			
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک □ تخصصی ■ جبرانی □
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت رابطه علوم حدیث، رجال، درایه، فقه الحدیث با تاریخ اسلام		

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:

(مفهوم‌شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش‌ها / مبانی)؛

۲. مفهوم‌شناسی تخصصی:

تاریخ، حدیث، رجال، درایه، روایت، خبر، علم الحدیث، مصطلحات الحدیث، فقه الحدیث و ...؛

۳. جایگاه و کاربرد دانش‌های تاریخ و حدیث در منظومه معارف دینی؛

۴. ظهور مکاتب حدیثی و گونه‌های آن؛

۵. ساختار و چارچوب دانش‌های حدیثی؛

۶. اشتراکات و تمایزات تاریخ و علوم حدیث به لحاظ موضوعات، اهداف و منابع؛

۷. اشتراکات و تمایزات تاریخ و علوم حدیث به لحاظ ساختار، روش‌ها و مکاتب و یافته‌ها؛

۸. روش‌های اعتبارسنجی متون حدیثی و تاریخی:

○ روش‌های اعتبارسنجی متون حدیثی (وثوق سندی، وثوق صدور، وثوق منبعی و معیارهای افزایش یا کاهش اعتماد

در آن)؛

- روش‌های اعتبارسنجی گزارش تاریخی (اعتبارسنجی و نقد درونی / اعتبارسنجی و نقد بیرونی)؛
۹. ارزیابی و آسیب‌شناسی مناسبات تاریخ و علوم حدیث (تداخل اصطلاحات، منابع و روش‌ها و...)
۱۰. نقش و تأثیر دانش تاریخ در مطالعات و پژوهش‌های علوم الحدیث؛

ج) شیوه ارزیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
	۱۲	-	۳	۵

د) منابع:

۱) اصلی:

۲) فرعی:

۱) رستم، اسد، ترجمه سید محمدرضی مصطفوی‌نیا و حسن حضرتی، نقد تاریخی (روایت بوم محور از تاریخ‌ورزی علمی مسلمانان)، ۱ جلد، ۱۳۹۵، چاپ دوم، سمت، تهران؛

۲) پاکتچی، احمد، فقه الحدیث (با تکیه بر مسائل لفظی)، ۱ جلد، ۱۳۹۲، چاپ اول، دانشگاه امام صادق علیه السلام، تهران؛

۳) پاکتچی، احمد، روش‌شناسی تاریخ، ۱ جلد، ۱۳۹۳، چاپ اول، دانشگاه امام صادق علیه السلام، تهران، ویراست صالح زارعی؛

۴) پاکتچی، احمد، پژوهشی پیرامون جوامع حدیثی اهل سنت، ۲ جلد، جلد اول و دوم، ۱۳۹۲، چاپ اول، دانشگاه امام صادق علیه السلام؛

۵) نصیری، علی، آشنایی با علوم حدیث، ۱ جلد، ۱۳۸۵، چاپ پنجم، مرکز مدیریت حوزه علمیه قم، ویراست سیدخلیل عابدینی؛

۶) طباطبایی، محمدکاظم، منطق فهم حدیث، ۱ جلد، ۱۳۹۰، چاپ اول، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، قم؛

۷) مهدوی راد، محمدعلی، تدوین الحدیث عند الشیعه الإمامیه، ۱ جلد، ۱۳۸۸، چاپ اول، هستی نما، تهران؛

۸) غفاری، علی اکبر و صانعی پور، محمدحسن، دراسات فی علم الدرایه (تلخیص مقباس الہدایہ)، ۱ جلد، ۱۳۸۴، چاپ اول، سمت و دانشگاه امام صادق علیہ السلام، تهران؛

۹) عتر الحلبي، نور الدين محمد، منهج النقد فی علوم الحدیث، ۱ جلد، ۱۴۱۸ق، چاپ دوم، دارالفکر دمشق، سوریه؛

۱۰) مدیرشانه چی، کاظم، تاریخ حدیث، ۱ جلد، ۱۳۸۴، چاپ سوم، تهران، سمت؛

۱۱) معارف، مجید، دائره المعارف بزرگ اسلامی، مدخل حدیث، ۱۳۶۷، اول، بنیاد دایره المعارف، تهران؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصلها؛
- واگذاری برخی سرفصلها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصلها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۲- علم کلام و تاریخ اسلام		
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت (۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس □ مشترک □ تخصصی ■ جبرانی □
پیش نیاز	-	هم نیاز
هدف درس	شناخت رابطه علم کلام با تاریخ اسلام و تبیین نقش رویکرد کلامی در بررسی گزارش‌های تاریخی به ویژه پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه اطهار علیهم السلام	

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:
(مفهوم‌شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش‌ها / مبانی)؛
۲. مفهوم‌شناسی اصطلاحات اختصاصی هر یک از دو علم تاریخ و کلام (ادله عقلی، ادله نقلی، عقل، خبر، تواتر، شهرت، شواهد و قرائن و...)
۳. پیدایش، مکاتب، ساختار و تطور علم کلام و تاریخ؛
۴. جایگاه و کارکرد دانش‌های کلام و تاریخ در منظومه معارف دینی؛
۵. بررسی دیدگاه‌ها در خصوص رابطه دانش تاریخ و علم کلام اسلامی؛
۶. تمایزات و اشتراکات تاریخ و کلام به لحاظ موضوع، هدف، روش، منابع و معیارهای اعتبارسنجی؛
۷. حجیت و اعتبار گزاره‌های تاریخی در سیره معصومان علیهم السلام؛
۸. مبانی کلامی مؤثر در ارزیابی گزارش‌های تاریخی:
○ نقد گزارش‌های تاریخی منافی با مبانی کلامی؛
۹. ملاک‌ها و معیارهای اعتبار و تحقق باور و مبانی در کلام و تاریخ (ظواهر قطعی قرآن، سیره و سنت قطعی، عقل، اخبار متواتر و معتبر علمی)؛
۱۰. اصول پذیرفته شده علمی در کلام و نقش آن‌ها در اعتبارسنجی گزاره‌های تاریخی و بالعکس؛

۱۱. رابطه سنجی کلام اهل سنت و کلام شیعی و نقش این دو در مطالعات تاریخی؛

۱۲. مقایسه تطبیقی تعاریف تاریخ و کلام در موضوعات مهمی چون:

○ نبوت، امامت، نص الهی، وصایت، خلافت، علم و عصمت، اعجاز و کرامت، وظائف و شؤون امام، عدالت و افضلیت

و...؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

د) منابع:

۱) اصلی:

۲) فرعی:

۱) صادقی کاشانی، مصطفی، درآمدی بر مبانی کلامی تاریخ نگاری اسلامی، ۱ جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، تهران؛

۲) شهید صدر، محمدباقر، سنت‌های تاریخی در قرآن کریم، ۱ جلد، ۱۳۹۹، چاپ اول، دارالصدر، قم؛

۳) شهید مطهری، مرتضی، سنت‌های تاریخی، ۱ جلد، صدرا، قم؛

۴) شهید مطهری، مرتضی، امامت و رهبری، ۱ جلد، ۱۳۹۲، چاپ پنجاه و سوم، صدرا، قم؛

۵) عسکری، سیدمرتضی، معالم‌المدرستین، ۳ جلد، ۱۴۱۶ق، چاپ اول، المجمع العلمي الاسلامی، قم؛

۶) عسکری، سیدمرتضی، نقش ائمه در احیای دین، ۲ جلد، ۱۳۹۷، چاپ اول، مؤسسه علمی فرهنگی علامه عسکری، قم؛

۷) وفایی، مهدی، الهیات تاریخ (پژوهش در مبانی کلامی فلسفه تاریخ، گردش فرجام شناسانه در اندیشه جوآکیم فیوره‌ای

و اندیشه تاریخی - کلامی مسیحی)، ۱ جلد، ۱۳۹۶، چاپ اول، پژوهشکده تاریخ اسلام، تهران؛

۸) نجمی، محمدصادق، سیری در صحیحین، ۱ جلد، ۱۳۸۶، چاپ اول، بوستان کتاب، قم؛

- ۹) شیخ مفید، تحقیق رضا مختاری، النکت الاعتقادیه، ۱ جلد، ۱۴۱۳ق، چاپ اول، المؤتمر العالمی لأئفیه الشیخ المفید، قم؛
- ۱۰) شیخ مفید، تحقیق شیخ ابراهیم انصاری، اوائل المقالات، ۱ جلد، ۱۴۱۴ق، چاپ اول، دارالمفید للطباعه و النشر و التوزیع، بیروت؛
- ۱۱) طوسی، خواجه نصیرالدین، تحقیق محمدجواد حسینی جلالی، تجرید الاعتقاد، ۱ جلد، ۱۴۰۷ق، چاپ اول، مکتب الاعلام الاسلامی، قم؛
- ۱۲) کاشفی، محمدرضا، کلام شیعه (ماهیت مختصات و منابع)، ۱ جلد، ۱۳۸۶ش، اول، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، تهران؛
- ۱۳) زکی زاده رنانی، علیرضا، تاریخ کلام امامیه در ماوراء النهر (تا پایان قرن پنجم هجری و مقایسه آن با مکتب کلامی کوفه و قم)؛
- ۱۴) نوروزی، محمود، نگاهی به اندیشه‌های کلامی (تفکر کلامی در عصر اموی، تفکر کلامی در عصر عباسیان، اصول عقاید معتزله، اشاعره، اسماعیلیه، شیعه اثناعشریه)؛
- ۱۵) ربانی گلپایگانی، علی و رضانژاد، عزالدین، درآمدی بر علم کلام اسلامی، ۱۳۹۲، مرکز جهانی علوم اسلامی، قم؛
- ۱۶) سعیدی مهر، محمد، آموزش کلام اسلامی (دوره ۲ جلدی)، ۱۳۹۳، طه، قم؛
- ۱۷) موسوی تنیانی، سیداکبر، متکلمان ناشناخته امامیه (از افول مدرسه کلامی کوفه تا آغاز مدرسه کلامی بغداد)؛
- ۱۸) جمعی از نویسندگان، امامت پژوهی، ۱۳۸۱ش، چاپ اول، آستان قدس رضوی، مشهد؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۳-		تاریخ فرق و مذاهب اسلامی	
تعداد واحد	۴ واحد	تعداد ساعت	(۶۴ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک □ تخصصی ■ جبرانی □
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت، پیدایش، سیر تاریخی، اندیشه ها، مشاهیر، آثار فکری و فرهنگی فرق و مذاهب مهم اسلامی (شیعه و سنی)		

ب) سرفصل ها:

۱. کلیات:

(مفهوم شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش ها / مبانی)؛

۲. تعریف و گونه شناسی انشعابات کلامی، فقهی، عرفانی، تصوف، سیاسی و...؛

۳. عوامل، زمینه ها و سیر پیدایش فرقه های اسلامی و انشعابات آنان:

- اختلاف در مبانی و اصول (امامت، وصایت، خلافت، نص، شورا، قهر و غلبه و...)
- رقابت و منازعه در جانشینی؛
- انحرافات و لغزش های فکری؛
- سودجویی و فرصت طلبی؛
- حوادث و رخ دادهای تاریخی و سیاسی؛

۴. سیر تطور اندیشه ها و بازشناسی مشاهیر، انشعابات، میراث فکری و فرهنگی و رویکردهای مهمترین فرق اسلامی در عصر

حاضر:

• امامیه، زیدیه، وهابیت، شافعیه، تصوف و...؛

۵. معرفی فرقه‌های شیعی:

• اثنی عشریه، کیسانیه، زیدیه، اسماعیلیه (آقاخانیه، بهره‌ها و..)، فطحیه، غلات، واقفیه، نصیری، شیخیه، اهل حق و...؛

۶. معرفی فرقه‌های غیر شیعی:

• خوارج، مرجئه، قدریه، جبریه و جهمی، مشبّه، معتزله، اهل حدیث، اشاعره، ماتریدیه و...؛

۷. مذاهب فقهی جهان اسلام:

• جعفری / حنفی / مالکی / شافعی / حنبلی

۸. جغرافیای انسانی و سیاسی فرقه‌های اسلامی در عصر حاضر.

ج) شیوه ارزیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

د) منابع:

۱) اصلی:

- برنجکار، رضا، آشنایی با فرق و مذاهب اسلامی، ۱ جلد، ۱۳۹۹، چاپ بیست و نه، طه، قم؛

۲) فرعی:

۱) سبحانی تبریزی، جعفر، ترجمه: علیرضا سبحانی، فرهنگ عقاید و مذاهب اسلامی، ۱ جلد، ۱۳۹۳، چاپ اول، توحید، قم؛

۲) ربانی گلپایگانی، علی، فرق و مذاهب کلامی، ۱ جلد، ۱۳۹۶، چاپ هشتم، مرکز جهانی علوم اسلامی، قم؛

- ۳) مشکور، محمدجواد، فرهنگ فرق اسلامی، ۱ جلد، ۱۳۷۵ش، چاپ سوم، انتشارات مشهد، مشهد؛
- ۴) صابری، حسین، تاریخ فرق اسلامی (فرقه های شیعی)، ۲ جلد، ۱۴۰۰، چاپ چهاردهم، سمت، تهران؛
- ۵) صابری، حسین، تاریخ فرق اسلامی (فرقه های اهل سنت)، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ سیزدهم، سمت، تهران؛
- ۶) فرمانیان، مهدی و صادقی کاشانی، مصطفی، تاریخ تفکر امامیه، ۱ جلد، ۱۳۹۴، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۷) حیدر، اسد، الامام الصادق و المذاهب الاسلامی، ۴ جلد، ۱۳۸۴، چاپ سوم، دانشگاه ادیان و مذاهب اسلامی، قم؛
- ۸) ولوی، علی محمد، تاریخ علم کلام و مذاهب اسلامی، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ دوم، بعثت، تهران؛
- ۹) فرمانیان، مهدی، آشنایی با فرق تسنن، ۱ جلد، ۱۳۹۰، چاپ دوم، مرکز مدیریت حوزه علمیه، قم؛
- ۱۰) فرمانیان، مهدی، آشنایی با فرق تشیع، ۱ جلد، ۱۳۸۷، چاپ اول، مرکز مدیریت حوزه علمیه، قم؛
- ۱۱) صفری فروشانی، نعمت الله، غالیان کاوشی در جریانها و برایندها تا پایان سده سوم، ۱ جلد، ۱۳۹۲، سوم، مرکز پژوهشهای آستان قدس رضوی، مشهد؛
- ۱۲) ابو زهره، محمد، تاریخ مذاهب اسلامی، ۱ جلد، ۱۳۹۹، چاپ سوم، مرکز مطالعات و تحقیقات ادیان و مذاهب، قم؛
- ۱۳) جعفری، یعقوب، خوارج در تاریخ، ۱ جلد، ۱۳۷۶، چاپ سوم، دفتر نشر فرهنگی اسلامی، تهران؛
- ۱۴) آقانوری، علی، خاستگاه تشیع و پیدایش فرقه های شیعی در عصر امامان، ۱ جلد، ۱۳۹۷، چاپ پنجم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۱۵) فخرایی، سیده سوسن، مطالعه تطبیقی رویکرد شیعیان و اهل سنت با غالیان، مطالعات تقریبی فرق و مذاهب اسلامی، مجله مطالعات تقریبی مذاهب اسلامی، سال سیزدهم، شماره ۴۸، صفحه ۷۸-۹۳؛
- ۱۶) تقی زاده داوری، محمود، شیعه و مذاهب دیگر، بررسی حوزه های جغرافیایی تعاملی و چالشی، مجله شیعه شناسی، سال ۱۳۸۳، شماره ۸، صفحه ۱۶۵-۲۰۰؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصلها؛
- واگذاری برخی سرفصلها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصلها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۴-			فلسفه تاریخ
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک □ تخصصی ■ جبرانی □
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت علم، قوانین و سنن حاکم، عوامل محرک و فرجام شناسی و مباحث انتقادی تاریخ		

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:

(مفهوم شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش‌ها / مبانی)؛

۲. فلسفه علم تاریخ:

- علمیت تاریخ، علیت، آزمون‌پذیری و تبیین در تاریخ؛
- عینیت و حقیقت در تاریخ (میزان واقع‌نمایی و معرفت‌موجه در تاریخ)؛
- رابطه تاریخ و ارزش‌ها (مرزهای دخالت روا یا ناروای ارزش‌ها در تاریخ)؛
- رابطه علم تاریخ با دیگر علوم؛

۳. فلسفه نظری تاریخ:

- قانونمندی تاریخ (مفهوم و انواع قانون، مفهوم و انواع تصادف)؛
- نقد و بررسی دلایل منکران و مثبتان قانونمندی تاریخ؛
- قوانین و سنن حاکم بر تاریخ از منظر قرآن و سنت اهل‌بیت علیهم‌السلام و فیلسوفان تاریخ؛
- بررسی رابطه سنن حاکم بر حرکت تاریخ با آزادی و اختیار انسان؛

- دیدگاه‌های تکامل‌گرا در تاریخ (بررسی و نقد)؛
- عوامل محرک تاریخ (سنن الهی، قهرمانان، ادیان و انبیاء، انباشت علم و ...)
- فرجام یا هدف تاریخ از منظر قرآن و حدیث و فیلسوفان تاریخ؛
- ۴. حرکت تاریخ و تکرارپذیری آن؛
- ۵. عوامل تحولات تاریخ؛
- حاکمیت و اراده خداوند، اراده انسان، تکامل‌گرایی، اقتصاد و فرهنگ؛
- ۶. مسیر و هدف تاریخ؛
- مبدا، مقصد و غایت حوادث تاریخی و قواعد حرکت تاریخ؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

د) منابع:

۱) اصلی:

- سلیمانی، جواد، فلسفه تاریخ در قرآن، ۱ جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره) و سمت، قم؛

۲) فرعی:

۱) شهید مطهری، مرتضی، فلسفه تاریخ، ۲ جلد، ۱۳۹۹، چاپ شانزدهم، انتشارات صدرا، قم؛

۲) ابن خلدون، عبدالرحمن بن محمد، ترجمه: محمد پروین گنابادی، مقدمه ابن خلدون، ۲ جلد، ۱۳۹۱، چاپ دوازدهم، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، تهران؛

۳) شهید مطهری، مرتضی، جامعه و تاریخ، ۱ جلد، ۱۳۹۹، چاپ سوم، صدرا، قم؛

- ۴) شهید صدر، سیدمحمدباقر، ترجمه سیدجلال میرآقایی، سنت‌های تاریخی در قرآن، ۱ جلد، ۱۳۹۹، چاپ دوم، دارالصدر، قم؛
- ۵) شهید صدر، سیدمحمدباقر، سنت‌های تاریخ و فلسفه اجتماعی در مکتب قرآنی، ۱ جلد، ۱۳۶۹، تهران، رجاء؛
- ۶) مصباح یزدی، محمدتقی، جامعه و تاریخ، ۱ جلد، ۱۳۹۰، چاپ هفتم، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، قم؛
- ۷) سبحانی تبریزی، جعفر، فلسفه تاریخ، ۱ جلد، ۱۳۸۵، چاپ اول، امام صادق علیه السلام، قم؛
- ۸) حسن‌زاده، علی، فلسفه تاریخ از دیدگاه اسلام، ۱ جلد، ۱۳۸۹، چاپ اول، زائر، قم؛
- ۹) مهدی، محسن، ترجمه: مجید سعودی، فلسفه تاریخ ابن خلدون، ۱ جلد، ۱۳۵۸، چاپ اول، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، تهران؛
- ۱۰) کافی، مجید، فلسفه نظری تاریخ، ۱ جلد، ۱۳۹۴، چاپ اول، پژوهشکده حوزه و دانشگاه-سمت، قم؛
- ۱۱) نودری، حسین‌علی، فلسفه تاریخ، روش‌شناسی و تاریخ‌نگاری، ۱۴۰۰، چاپ سوم، طرح نو، تهران؛
- ۱۲) هنری والش، ویلیام، ترجمه: ضیاءالدین علائی طباطبائی، مقدمه‌ای بر فلسفه تاریخ، ۱ جلد، ۱۳۶۳، چاپ اول، امیرکبیر، تهران؛
- ۱۳) مجتهدی، کریم، فلسفه تاریخ، ۱ جلد، ۱۳۹۱، چاپ پنجم، سروش، تهران؛
- ۱۴) تئودور یاسپرس، کارل، ترجمه: محمدحسن لطفی تبریزی، آغاز و انجام تاریخ، ۱ جلد، ۱۳۷۴، چاپ دوم، خوارزمی، تهران؛
- ۱۵) زرین کوب، عبدالحسین، تاریخ در ترازو، ۱ جلد، ۱۳۹۴، چاپ بیست و چهارم، امیرکبیر، تهران؛
- ۱۶) استنفورد، مایکل، ترجمه: احمد گل‌محمدی، درآمدی بر فلسفه تاریخ، ۱ جلد، ۱۳۹۵، چاپ دهم، نشر نی، تهران؛
- ۱۷) زیباکلام مفرد، فاطمه، فلسفه تاریخ (بررسی نقش آن در تدریس تاریخ با معرفی اندیشه‌های کالینگود)، ۱ جلد، ۱۳۸۲، چاپ اول، دانشگاه تفرش، حفیظ، تفرش؛
- ۱۸) کارگر، رحیم، فلسفه نظری تاریخ و دکتربین مهدویت، مجله انتظار، پاییز و زمستان ۱۳۸۴، شماره ۱۷، ۲۶ صفحه؛
- ۱۹) میرمحمدی، سیدضیاءالدین، واگرایی و تمایز فلسفه نظری تاریخ و فلسفه علم تاریخ، مجله روش‌شناسی علوم انسانی، ۱۳۸۴، سال یازدهم، شماره ۴۲، صفحه ۳۵-۴۷؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۵- مأخذ شناسی تاریخ و سیره اهل بیت علیهم السلام		
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس
پیش نیاز		هم نیاز
هدف درس	بررسی و نقد منابع تاریخ و سیره اهل بیت علیهم السلام و شناخت معیار ارزشیابی منابع تاریخی	
		(۳۲ ساعت)
		مشترک □ تخصصی ■ جبرانی □
		-

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:

(مفهوم‌شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش‌ها / مبانی)؛

۲. قرآن مهم‌ترین منبع در شناخت تاریخ و سیره پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام؛

۳. گونه‌شناسی منابع تاریخ اهل بیت علیهم السلام:

- تواریخ عمومی مانند: تاریخ طبری، الکامل فی التاریخ، تاریخ ابن الوردی، مختصر الدول لابن العبری؛
- سیره‌نگاری مانند: تهذیب السیره، دکتر عبدالسلام هارون، تاریخ مدینه دمشق ابن عساکر (تاریخ امیرالمؤمنین، امام حسن، امام حسین و امام سجاد علیهم السلام)، مناقب الامام امیرالمؤمنین علیه السلام، محمد بن سلیمان کوفی با تحقیق محمودی، سیره ابن إسحاق، تحقیق دکتر سهیل زکار شامی، مغازی موسی بن عقبه، تحقیق حسین مرادی نسب؛
- صحابه‌نگاری مانند: الدرجات الرفیعه فی طبقات الشیعه، سیدعلی خان مدنی شیرازی؛ دایره المعارف صحابه پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله؛ سیره نبوی، نشر پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ تحفه الاحباب فی نوادر آثار الاصحاب؛
- نسب‌نگاری مانند: انساب الاشراف بلاذری؛
- مقتل‌نگاری مانند: مقتل ابی مخنف، بخش تاریخ شهادت امام حسین علیه السلام از کتاب موسوعه التاریخ الاسلامی، محمدهادی یوسفی غروی، به صورت مقایسه‌ای با مقتل ابی مخنف از همین نویسنده، مقاتل الطالبیین، مقتل خوارزمی؛

- دلائل نگاری مانند: دلائل النبوه بیهقی، دلائل الامامه، منسوب به طبری، عیون المعجزات، حسین بن عبدالوهاب، اثبات الهداه، شیخ حر عاملی، خرائج و جرائح، قطب الدین راوندی، تحقیق سیدمحمدباقر موحد ابطحی نشر مدرسه الامام المهدی؛
- تاریخ محلی مانند: اخبار مکه ازرقی، اخبار مکه فاکهی، اخبار المدینه ابن شبه نمیری؛
- تک نگاری مانند: وقعه صفین، نصر بن مزاحم، الجمل، شیخ مفید، اختصاصات النبی، سیوطی، خصائص امیرالمؤمنین، نسائی؛
- فضائل و مناقبی مانند: مناقب ابن شهر آشوب، الخرائج و الجرائح، قطب راوندی، ذخائر العقبی فی مناقب ذوی القربی، محب الدین طبری؛
- ۴. منابع و مآخذ حدیثی در شناخت تاریخ و سیره اهل بیت علیهم السلام (منابع حدیثی کهن شیعه و سنی، جوامع حدیثی):
 - عیون اخبار الرضا، شیخ صدوق؛
 - کافی، کلینی؛
 - من لایحضره الفقیه، شیخ صدوق؛
 - امالی، شیخ مفید؛
 - مستدرک، حاکم نیشابوری؛
- ۵. مآخذ شیعی تاریخ و سیره اهل بیت علیهم السلام (مطالعات جدید):
 - عمومی مانند: موسوعه التاریخ الاسلامی، محمدهادی یوسفی غروی، تاریخ اسلام، سه جلدی پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، حیات سیاسی فکری امامان شیعه، رسول جعفریان، منابع تاریخ تشیع، منصور داداش نژاد، سیره پیشوایان، مهدی پیشوایی؛
 - دانشنامه ای مانند: دانشنامه امام علی علیه السلام، دانشنامه امام حسین علیه السلام، دانشنامه امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف؛
 - تک نگاری درباره هر امام مانند: فروغ ولایت، آیت الله سبحانی، الصحیح من سیره الامام علی علیه السلام، سیدجعفر مرتضی عاملی، صلح امام حسن علیه السلام، شیخ راضی آل یاسین، مسند هر یک از ائمه، عزیزالله عطاردی، امام صادق علیه السلام عند المذاهب الاربعه، اسد حیدر؛
 - دائره المعارف ها مانند: مداخل ائمه علیهم السلام در دانشنامه جهان اسلام و دائره المعارف بزرگ اسلامی به ویژه مدخل جعفر بن محمد علیه السلام در ج ۱۸ دائره المعارف بزرگ اسلامی؛

- کتابشناسی‌های تحلیلی مانند: کتاب‌شناسی توصیفی اهل بیت علیهم السلام، مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام، ۱۳۸۴، کتابشناسی تاریخی امام حسین علیه السلام، محمد اسفندیاری؛
- وضعیت‌شناسی‌ها مانند: سازمان و کالت، دکتر محمدرضا جباری، تاریخ سیاسی غیبت امام دوازدهم عجل الله تعالی فرجه الشریف، جاسم حسین، سیمای دوازده امام علیهم السلام در منابع اهل سنت، منصور داداش نژاد؛
- ۶. مآخذ اهل سنت در تاریخ و سیره اهل بیت علیهم السلام (مطالعات جدید):
- علی و بنوه علیهم السلام، طاها حسین، امام صادق علیه السلام، عبدالحلیم جندی، ینابیع الموده، قندوزی حنفی، اهل‌البیت علیهم السلام، توفیق ابو علم، کشف الغمه، اربلی؛
- ۷. مآخذ مستشرقین در تاریخ و سیره اهل بیت علیهم السلام (مطالعات جدید):
- تصویر حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم در دایره‌المعارف اسلام، تصویر امامان شیعه علیهم السلام در دایره‌المعارف اسلام، (شیعه شناسی)، نخستین اندیشه‌های شیعی تعالیم امام محمدباقر علیه السلام، ارزینا لالانی، سیره پژوهی در غرب، مرتضی کریمی‌نیا، عذر تقصیر به پیشگاه محمد صلی الله علیه و آله و سلم و قرآن، جان داونتپورت، ترجمه غلامرضا سعیدی، محمد صلی الله علیه و آله و سلم پیامبری که از نو باید شناخت، گئورگیو و محمد صلی الله علیه و آله و سلم پیغمبر شناخته شده، محمد علی انصاری؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
			ارائه کلاسی	تحقیق
شفاهی	کتبی (الزامی)	-	۳	۵
-	۱۲	-	۳	۵

(د) منابع:

(۱) اصلی:

- جعفریان، رسول، منابع تاریخ اسلام، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ سوم، نشر علم، قم.

(۲) فرعی:

(۱) داداش نژاد، منصور، منابع تاریخ تشیع، ۱ جلد، ۱۳۹۹، چاپ اول، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و سمت، قم.

- ۲) داداش نژاد، منصور، سیمای دوازده امام علیهم السلام در میراث مکتوب اهل سنت (از آغاز تا پایان سده دوازده قمری)، ۲ جلد، ۱۳۹۵، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۳) عالمی دامغانی، محمد علی، یاران پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم، ۳ جلد، ۱۳۹۰، چاپ دوم، انتشارات هاد، تهران؛
- ۴) عبدالحمیدی، حسین، مستشرقان و پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و سلم، ۱۳۹۲، مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی صلی الله علیه و آله و سلم، قم؛
- ۵) مطهری نیا، محمود، مستشرقان و نبی اعظم صلی الله علیه و آله و سلم (نقد و بررسی آراء پنج تن از مستشرقان، آرمسترانگ / بروکلیمان / شیمیل / وات و ولهاوزن، درباره سیره نبوی و شخصیت و تاریخ پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله)، ۱ جلد، ۱۳۸۹، چاپ اول، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تهران؛
- ۶) مدرسی طباطبایی، سیدحسین، ترجمه علی قرائی و رسول جعفریان، میراث مکتوب شیعه از سه قرن نخستین هجری، ۱ جلد، ۱۳۸۶، چاپ اول، مورخ، قم؛
- ۷) جعفریان، رسول و دیگران، نقد و بررسی منابع سیره نبوی، ۱ جلد، ۱۳۹۴، چاپ سوم، سمت، تهران؛
- ۸) هدایت پناه، محمدرضا، منابع تاریخی شیعه تا قرن پنجم، ۱ جلد، ۱۳۹۵، چاپ دوم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، قم؛
- ۹) امامی فر، علی، تاریخ نگاران شیعه تا پایان قرن هفت هجری، ۱ جلد، ۱۳۸۳ش، چاپ اول، پارسیان، قم؛
- ۱۰) بخشی، منصوره، تاریخ نگاران امامیه، ۱ جلد، ۱۳۹۶، قم، چاپ اول، جامعه الزهرا، قم؛
- ۱۱) غفوری، محمد، نقش شیعه در تاریخ نگاری اسلامی، ۱ جلد، ۱۳۹۵، چاپ اول، مشعر، تهران؛
- ۱۲) سجادی، محمد صادق و عالم زاده، هادی، تاریخ نگاری در اسلام، ۱ جلد، ۱۳۹۵، چاپ چهاردهم، سمت، تهران؛
- ۱۳) گیب، ه.آر، ترجمه یعقوب آژنگ، تاریخ نگاری در اسلام، مجموعه مقالات، ۱ جلد، ۱۳۶۱، چاپ اول، گستره، تهران؛
- ۱۴) عبدالحمید، صائب، معجم مورخی الشیعه الامامیه - الزیدیه - اسماعیلیه، ۲ جلدی، ۱۳۸۳، چاپ اول، مؤسسه دایره المعارف فقه اسلامی، قم؛

۱۵) صادقی کاشانی، مصطفی و قرائتی، حامد، گزیده کتاب‌شناسی تاریخ تشیع، ۱ جلد، ۱۳۸۹، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛

۱۶) الرفاعی، عبدالجبار، معجم ما کُتِبَ عن الرسول صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیته علیهم السلام، ۱۱ جلد، ۱۳۷۱ - ۱۳۷۴، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تهران؛

۱۷) حسینی، سیدعبدالله، معرفی و نقد منابع عاشورا، ۱ جلد، ۱۳۸۸، چاپ دوم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛

۱۸) امیر مستوفیان، علی، شرق‌شناسی و مهدویت، ۱ جلد، ۱۳۷۹، چاپ اول، بنیاد فرهنگی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، قم؛

۱۹) زمانی، محمدحسن، شرق‌شناسی و اسلام‌شناسی غربیان (تاریخچه، اهداف، مکاتب و گستره فعالیت مستشرقان)، ۱ جلد، ۱۳۸۶، چاپ دوم، بوستان کتاب، قم؛

۲۰) روزنتال، فرانتس، ترجمه اسدالله آزاد، تاریخ تاریخ‌نگاری در اسلام، ۱۳۶۵، چاپ اول، آستان قدس، مشهد؛

۲۱) مدرسی طباطبایی، سیدحسین، ترجمه علی قرائتی و رسول جعفریان، میراث مکتوب شیعه از سه قرن نخستین هجری، ۱۳۸۳، چاپ اول، بی نا، قم؛

۲۲) جعفریان، رسول، کتاب حیات فکری و سیاسی امامان شیعه، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ پنجم، علم، قم؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عربی معاصر		عنوان درس: ۶-	
تعداد واحد	۴ واحد	تعداد ساعت	(۶۴ ساعت)
نوع واحد	نظری ☐ مهارتی، کارگاهی ☒	نوع درس	مشترک ☐ تخصصی ☒ جبرانی ☐
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	ایجاد توان بهره گیری از متون عربی جدید در حوزه تاریخ و سیره اهل بیت علیهم السلام		

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:

(مفهوم‌شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش‌ها / مبانی)؛

۲. گونه‌شناسی ادبی، ساختاری و واژه‌گانی جوامع مختلف عربی (عراقی، لبنانی، مصری، یمنی، حجازی)؛

۳. گونه‌شناسی متون معاصر عربی:

○ نشریات علمی و پژوهشی؛

○ کتاب‌های تاریخی؛

○ رساله‌های تاریخی؛

○ یادداشت‌ها؛

○ سایت‌ها، پرتال‌ها و فضای مجازی؛

○ ویکی‌ها و دانش‌نامه‌های آزاد؛

○ مولتی مدیا و رسانه‌های صوتی-تصویری؛

۴. قرائت، درک مطلب، اعراب گذاری، ترجمه، تحلیل محتوای علمی و ادبی (کنایه، تعظیم، تحقیر، استعاره، اصطلاحی)؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
۳	۱۲	-	۲	۳

د) منابع:

۱) اصلی:

- بخش منتخب استاد از متون پیشنهاد شده در سرفصل‌های ذکر شده؛

۲) فرعی:

۱) متون کتاب‌های منتخب:

○ عراقی:

- جواد علی، المفصل فی تاریخ العرب قبل الاسلام، ۲۰ جلد، ۱۴۲۲ق، چاپ چهارم، دارالساقی، بی‌جا؛
- شهید محمدباقر صدر، فک فی التاریخ، ۱ جلد، چاپ اول، دارالصدر، قم؛
- مظفر، السقیفه، ۱ جلد، ۱۳۸۷، چاپ اول، انصاریان، قم؛

○ لبنانی و سوری:

- هاشم معروف حسنی، الانتفاضات الشیعیه عبر التاریخ، ۱ جلد، ۱۹۹۰م، چاپ اول، دارالتعارف، بیروت؛
- جعفر مرتضی‌العاملی، الصحیح من سیره الرسول الاعظم (ج ۱)، ۳۵ جلد، ۱۳۸۵، چاپ اول، دارالحدیث، قم؛
- جعفر مرتضی‌عاملی، دراسات التاریخ و بحوث فی التاریخ و الاسلام (ج ۱)، ۴ جلد، ۱۳۹۷، چاپ اول، علامه محقق، قم؛
- عبدالله نعمه، الادب فی ظل التشیع، ۱ جلد، ۱۹۸۰، چاپ دوم، دارالتوجیه الاسلامی، کویت؛
- ابراهیم بیضون، الانصار و الرسول صلی الله علیه و آله و سلم، ۱ جلد، بی‌تا، چاپ اول، معهد الانماء العربی، بی‌جا؛
- محمد جواد مغنیه، الشیعه فی المیزان، ۱ جلد، ۱۳۸۶، چاپ چهارم، دارالکتب الاسلامی، قم؛

- ابراهیم بیضون، ملامح التيارات في القرن الاول الهجرى، ۱ جلد، بی تا، چاپ اول، دار النهضه العربيه، بی جا؛
- حسن الحاج حسين، الامام السجاد جهاد و امجاد، ۱ جلد، بی تا، چاپ اول، دارالمرتضى، بيروت؛
- عربستانی:
- محمد عبد يمانى، سيد هاشم موسوى، خديجه بنت الخويلد بهجه قلب المصطفى، ۱ جلد، ۱۳۸۹، چاپ اول، ايلاف، شيراز؛
- مصرى:
- عبدالرحمان بدوى، شخصيات قلقة في الاسلام، ۱ جلد، ۲۰۱۱م، مكتبه النهضه المصريه، مصر؛
- دكتور عبدالفتاح عبدالمقصود مصرى، السقيفه و الخلافه، ۱ جلد، ۱۴۲۷ق، چاپ اول، دارالمحجّه البيضاء، بيروت؛
- (۲) ترجمه چند نشریه خبری، علمی و ادبی عراقی، لبنانی، مصری، عربستانی:
- عراقى: السومر، جورنال العراق، الصباح، بابل، عراق تودى؛
- مصرى: مصرى اليوم، الدستور، الوفد، الشروق؛
- عربستانی: الوطن، الندوه، المدينه، عكاظ، عرب نيوز، الشرق الاوسط، الحيات؛
- لبنانى: الديار، النهار، الاخبار؛

توضیح:

- ارائه برخی از منابع و ترجمه متون به صورت کنفرانس توسط دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۷-		روش تحقیق پیشرفته	
تعداد واحد	۱ تئوری + ۲ عملی	تعداد ساعت	۴۸ ساعت
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی ■	نوع درس	مشترک □ تخصصی ■ جبرانی □
پیش نیاز	مأخذ شناسی تاریخ و سیره اهل بیت علیهم السلام	هم نیاز	-
هدف درس	ایجاد مهارت‌های تحقیق و پژوهش در مسائل تاریخی، با آموزش کاربردی روش‌های تحقیق و بهره‌برداری از ابزارها و منابع و انجام پژوهش‌های مرتبط با رشته		

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:

(مفهوم‌شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش‌ها / مبانی)؛

۲. تعریف لغوی و اصطلاحی تحقیق و پژوهش و تبیین تمایز مفهومی و کاربردی آن با تبلیغ، ترویج و...؛

۳. اهداف تحقیق: پاسخ‌گویی به مسائل، مرتفع کردن ابهامات، واکاوی و نقد داده‌ها، تجزیه و تحلیل روشمند گزاره‌ها،

دستیابی به قوانین کلی یا نظریه‌ها، پیش‌بینی و کنترل رویدادها؛

۴. ویژگی‌های محقق و پژوهشگر:

○ تمرکز بر یافتن پاسخ مسئله تحقیق، دنبال نکردن اغراض و منافع شخصی، صنفی و گروهی؛

○ تلاش و پشتکار و سستی نکردن در یافتن منابع، استخراج گزاره‌ها و ارائه تحلیل‌های مرتبط؛

○ دارا بودن دانش و مهارت لازم برای انجام تحقیق (شناخت مسئله، حیطه علمی، منابع و روش‌های مرتبط و...)

○ پایبندی بر اصول اخلاقی و حرفه‌ای تحقیق مانند: امانتداری، درج منابع تخصصی، عدم انتحال، صیانت از نصوص و

عدم گزینش گزاره‌ها؛

- جسارت، شہامت و ملتزم بودن به یافته‌های تحقیق و ممانعت از سوء استفاده‌های احتمالی و کتمان نکردن حقیقت؛
 - لوازم و شرائط انتخاب موضوع تحقیق؛
 - اهمیت، ضرورت و کارکرد تحقیق در تعالی دانش تاریخ؛
 - متناسب بودن با توان، استعداد و دانش محقق؛
 - در دسترس بودن منابع لازم برای استخراج گزاره‌ها، تحلیل و دستیابی به پاسخ تحقیق؛
۵. مسئله‌یابی تحقیق:
- پردازش و تبدیل موضوع به یک مسئله تحقیقی؛
 - تعیین متغیرها و هویت‌بخشی مسئله تحقیق (تبیینی، انتقادی، توصیفی، تحلیلی و ترکیبی)؛
 - تعیین حدود و ثغور زمانی، مکانی و مفهومی مسئله تحقیق؛
۶. پیشینه‌شناسی مسئله تحقیق:
- شناسایی و معرفی مقالات، کتاب‌ها، پایان‌نامه‌ها و رساله‌های منتشر شده در این مسئله (از کتابخانه‌های تخصصی، الکترونیک، کتابشناسی‌ها)؛
 - تعیین حدود و ابعاد مسئله؛
 - بیان تفاوت و امتیاز این تحقیق در مقایسه با سایر آثار منتشر شده در این موضوع و احراز نوآرانه بودن تحقیق؛
۷. منبع‌شناسی تحقیق:
- شناسایی منابع اصلی و مآخذ مرتبط با مسئله تحقیق (چاپی یا الکترونیک)؛
 - اولویت‌بندی منابع و مآخذ تحقیق بر اساس اعتبار، ارتباط و پیوند مفهومی با مسئله تحقیق؛
۸. طرح‌نامه نویسی:
- الزامات و اصول تکمیل طرح اجمالی و پیشنهاد موضوع؛
 - الزامات و اصول تکمیل طرح تفصیلی؛

۹. انواع تحقیق:

○ بر اساس روش: توصیفی / تحلیلی / توصیفی-تحلیلی؛

○ بر اساس نتیجه: بنیادی / کاربردی / توسعه‌ای؛

○ بر اساس منابع: میدانی و کتابخانه‌ای؛

○ بر اساس مرزهای دانش: درون رشته‌ای، چندرشته‌ای، بین رشته‌ای؛

○ بر اساس رویکرد: توصیفی، تبیینی، انتقادی؛

○ بر اساس ماهیت: متن پژوهی / مسئله پژوهی؛

۱۰. اعتبارسنجی منابع، گزاره‌ها و تحلیل‌ها؛

۱۱. گونه‌شناسی شکلی آثار پژوهشی:

○ مقاله / کتاب / تحقیق پایانی / پایان‌نامه / یادداشت‌ها؛

۱۲. اصول ساختار و قالب پژوهش‌های علمی:

○ طراحی مسئله / بیان مسئله / هدف / اهمیت و ضرورت / پیش فرض‌ها / سؤال اصلی و سؤالات فرعی / فرضیه / روش

و منابع تحقیق / مفهوم‌شناسی / پیشینه؛

○ عنوان / چکیده / واژگان کلیدی / بدنه تحقیق / تیرهای اصلی و فرعی / ارجاع‌دهی / نتیجه / منابع / ضمائم؛

۱۳. فیش‌نگاری:

○ دستی / برنامه‌های نرم‌افزاری؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

(د) منابع:

(۱) اصلی:

(۲) فرعی:

- ۱) فرامرز قراملکی، احد، روش شناسی مطالعات دینی، ۱ جلد، ۱۳۹۵، چاپ نهم، دانشگاه علوم اسلامی رضوی، مشهد؛
- ۲) حضرتی، حسن، روش تحقیق در تاریخ شناسی، ۱ جلد، ۱۳۹۷، چاپ دوم، لوگوس، تهران؛
- ۳) هروی، جواد، روش تحقیق و پژوهش علمی در تاریخ، ۱ جلد، ۱۳۸۹، چاپ اول، امیرکبیر، تهران؛
- ۴) ملایی توانی، علیرضا، روش پژوهش در تاریخ، ۱ جلد، ۱۳۹۳، چاپ اول، نشر نی، تهران؛
- ۵) جعفریان، رسول، آشنایی مقدماتی با روش تحقیق در تاریخ، ۱ جلد، ۱۳۶۷، سازمان تبلیغات اسلامی، تهران؛
- ۶) وود، کالین، ترجمه: علی اکبر مهدیان، مفهوم کلی تاریخ، ۱ جلد، ۱۳۹۰، چاپ سوم، اختران کتاب، تهران؛
- ۷) کلارک، کیتسن، ترجمه: اوانس آوانسیان، مقدمه‌ای بر روش تحقیق در تاریخ، ۱ جلد، ۱۳۶۲، چاپ اول، اساطیر، تهران؛
- ۸) براندیچ، آنتونی، ترجمه: محمد غفوری، رویارویی با منابع (راهنمای پژوهش و نگارش تاریخ)، ۱ جلد، ۱۳۹۷، چاپ دوم، سمت، تهران؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- فعالیت عملی در کلاس و خارج از کلاس در موضوع‌یابی، مسئله‌یابی، منبع‌شناسی، اولویت‌سنجی، اعتبارسنجی، طرح‌نویسی، چکیده‌نویسی و

الف) شناسه درس:

متون تاریخ و سیره اهل بیت علیهم السلام			عنوان درس: ۸-
تعداد واحد	۴ واحد	تعداد ساعت	(۶۴ ساعت)
نوع واحد	☐ نظری ☐ مهارتی، کارگاهی ☒	نوع درس	☐ مشترک ☐ تخصصی ☒ جبرانی ☐
پیش نیاز		هم نیاز	-
هدف درس	ایجاد توان فهم متون اصیل تاریخی به عربی قدیم با خواندن متن و شناخت واژه‌ها، اصطلاحات و ساختار		

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:

(مفهوم‌شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش‌ها / مبانی)؛

۲. سبک‌شناسی نگارشی و ادبی متون عربی در ادوار مختلف به همراه شواهد و مصادیق (عهد اموی، عهد عباسی اول و

دوم)؛

۳. مهارت‌افزایی در قرائت و ترجمه متون مختلف تاریخی کهن؛

۴. تحلیل محتوایی و ادبی متون تاریخی؛

۵. برخی از متون معیار برای فعالیت کلاسی:

○ نهج البلاغه، الارشاد و الجمل (شیخ مفید)، تاریخ طبری، مروج الذهب (مسعودی)، السیره النبویه (ابن هشام)، اخبار

الطوال (دینوری)، المغازی (واقدی)، فتوح البلدان (بلاذری)، انساب الاشراف (بلاذری)، احسن التقاسیم (مقدسی)،

الطبقات الکبری (ابن سعد)، اخبار مکه (ازرقی)، تاریخ المدینه المنوره (ابن شبه نمیری)، تاریخ یعقوبی، تجارب

الامم (ابن مسکویه)، الغارات (ثقفی)، وقعه صفین (نصرین مزاحم منقری)، مقاتل الطالبیین (ابوالفرج اصفهانی)، اعلام

الوری (طبرسی)، کشف الغمه فی معرفه الائمه علیهم السلام (اربلی)؛

- روش فعالیت کلاسی: نقد و بررسی ترجمه برخی از متون کهن مانند: اخبار الطوال (دینوری) و طبقات الکبری (ترجمه مهدوی دامغانی)، وقعه صفین (ترجمه اتابکی)، نهج البلاغه (ترجمه شهیدی)؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

د) منابع:

۱) اصلی:

- کسائی، نورالله، منتخب النصوص التاريخيه و الجغرافيه، جلد ۱، ۱۳۹۸، چاپ سیزدهم، سمت، تهران؛

۲) فرعی:

- ۱) آل بویه، عبدالعلی، متون تاریخی به زبان عربی (پایان نامه)، جلد ۱، ۱۳۸۴ش، چاپ پنجم، پیام نور، تهران؛
۲) طبیبیان، حمید، گزیده متون تاریخی به زبان عربی همراه با ترجمه فارسی، جلد ۱، ۱۳۸۰ش، چاپ اول، اساطیر، تهران؛

توضیحات:

- تدریس طبق سرفصلها؛
- واگذاری برخی سرفصلها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- قرائت متون در کلاس همراه ترجمه و توضیح و تحلیل سبک ادبی و تجزیه و ترکیب موارد گزینشی.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۹- سیره فردی و عبادی اهل بیت علیهم السلام			
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک □ تخصصی ■ جبرانی □
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت سبک و اصول رفتاری معصومان علیهم السلام در ارتباط با خود و خدا		

ب) سرفصل ها

۱. کلیات:

(مفهوم شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش ها / مبانی)؛

۲. سیره فردی:

○ تغذیه، استراحت، بهداشت، پوشش و آرایش ظاهری، معیشت (تأمین، تولید، خرید و مصرف)، سفر، درمان، اوقات فراغت، ورزش و سرگرمی، شادی و سرور، غم و اندوه، سخن گفتن و سکوت، مسکن و وسائل منزل، تدبیر امور منزل، همسر داری، فرزند داری، روابط فردی و خانوادگی، مهارت آموزی خود و خانواده و امور دیگر مربوط به زندگی فردی و...؛

۳. سیره عبادی:

○ عبادت از دیدگاه معصومین (تعاریف، مقدمات، چگونگی، اقسام، نتایج و شرائط عبادت)؛
○ اهتمام به عبادت (قرائت قرآن، نماز، روزه، حج، شب زنده داری، نماز عید فطر و قربان، دعا، ذکر و...)، اخلاص در عبادت، ابتهاج در عبادت، پیوسته دیدن عبادت با اعمال دیگر، اعتدال در عبادت، زمان و مکان عبادت، حضور قلب در عبادت، ادبیات عبادت و مناجات، لوازم و مقدمات عبادت، نتایج و ثمرات مادی و معنوی عبادت (فردی، خانوادگی

و اجتماعی)، صیانت از دستاوردهای عبادت، شروط پذیرش عبادت، مناسک و مراسم دینی، اهداف، اولویت‌ها، ابزارها، محتواها و دستاوردهای مراسم و مناسک دینی، گونه‌شناسی عبادات، اهتمام به مستحبات، اخلاص، رضا، تسلیم، شکر، صبر در عبادت و...؛

۴. سیره معنوی (اخلاص، توکل، رضا، تسلیم، گناه‌گریزی، شکر، حمد، زهد، صبر، دنیاگریزی، یاد مرگ، آخرت‌گرایی و...؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

د) منابع:

۱) اصلی:

۲) فرعی:

- ۱) عبدالملک بن هشام، السیره النبویه، ۴ جلد، ۱۳۶۹، چاپ دوم، ادیب مصطفوی، تهران؛
- ۲) علامه طباطبایی، سید محمدحسین، سنن النبی، ۱ جلد، ۱۳۹۹، چاپ دوازدهم، بوستان کتاب، قم؛
- ۳) جوادی آملی، عبدالله، مفاتیح الحیاه، ۱ جلد، ۱۳۹۷، چاپ اول، اسراء، قم؛
- ۴) محمدی ری‌شهری، محمد، سیره پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله و سلم، شش جلد، ۱۳۹۴، چاپ اول، دارالحدیث، قم؛
- ۵) دلشاد تهرانی، مصطفی، سیره نبوی (منطق عملی) سیره خانوادگی، ۴ جلد، ۱۳۹۴، چاپ چهارم، دریا، تهران؛
- ۶) بهشتی، جواد و مختاری، محمدرضا، عبد شکور: نگاهی به سیره عبادی پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و سلم، ۱ جلد، ۱۳۹۳، چاپ هشتم، ستاد نماز مرکزی، تهران؛
- ۷) محمدی خراسانی، علی، سیره پیشوایان معصوم، ۱ جلد، ۱۳۹۲، چاپ اول، انتشارات امام حسن بن علی، قم؛
- ۸) جباری، محمدرضا، سیره اخلاقی و سبک زندگی حضرت زهرا سلام الله علیها، ۱ جلد، ۱۳۹۲، چاپ یازدهم، نشر معارف، قم؛

- ۹) جباری، محمدرضا، سیره اخلاقی پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و سلم، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ چهارم، نشر معارف، قم؛
- ۱۰) رشاد، علی اکبر، دانشنامه امام علی علیه السلام، ۱۳ جلد، ۱۳۸۳، چاپ چهارم، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، قم؛
- ۱۱) عزیزی، عباس، سیره عبادی امام علی علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۰، چاپ ششم، انتشارات صلاه، قم؛
- ۱۲) حسنلو، امیر، پوشش و تغذیه، ۱ جلد، ۱۳۹۳، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۱۳) ذاکری، علی اکبر، سیره معصومان علیهم السلام در کتاب‌های چهارگانه شیعه، ۲ جلد، ۱ جلد، (زندگانی، سیره فرهنگی، عبادی و اجتماعی)، ۱۳۹۸، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۱۴) مقدسی، یداله، سیره معیشتی معصومان علیهم السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۷، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۱۰- سیره تربیتی اهل بیت علیهم السلام			
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک □ تخصصی ■ جبرانی □
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت سبک و اصول تربیتی معصومان علیهم السلام		

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:
- (مفهوم‌شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش‌ها / مبانی)؛
۲. سیره تربیتی اهل بیت علیهم السلام در سه حیظه تربیت فردی، خانوادگی و اجتماعی؛
۳. وضعیت اخلاقی و تربیتی جامعه در عصر اهل بیت علیهم السلام؛
۴. رابطه تربیت، معنویت، ایمان، اخلاق و معرفت دینی؛
۵. تربیت در سیره اهل بیت علیهم السلام (تعاریف، بسترها، مبانی، اصول، روش‌ها، ساحت‌ها، نتایج، آسیب‌ها و...)
۶. دلالت‌های تربیتی سیره اهل بیت علیهم السلام از منظر فقهی و حدیثی؛
۷. آداب، روش و سیره تربیتی اهل بیت علیهم السلام (پیش از تولد، در اثناء تولد و در دوره کودکی و نوجوانی)؛
۸. تربیت اعتقادی در سیره اهل بیت علیهم السلام (ایمان و بندگی خداوند، شناخت و معرفت به انبیاء و اوصیاء، دعا، زیارت و...)
۹. تربیت اخلاقی در سیره اهل بیت علیهم السلام (اصول تربیتی، تهذیب، تعالی، روش‌ها، ردائل و فضائل)؛
۱۰. تربیت عقلانی در سیره اهل بیت علیهم السلام (عقلانیت، تفکر، جنود عقل و جهل، مؤلفه‌ها، اصول و روش‌های خردورزی و...)
۱۱. دستاورد اقدامات، مواضع و تدابیر تربیتی اهل بیت علیهم السلام در عصر اهل بیت علیهم السلام؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

د) منابع:

۱) اصلی:

۲) فرعی:

- ۱) ذاکری، علی اکبر، درآمدی بر سیره معصومان در کتاب‌های چهارگانه شیعه، یک جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۲) حسینی زاده، علی و داودی، محمد، سیره تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام در تربیت کودک، ۱ جلد، ۱۳۹۴، چاپ شانزدهم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، قم؛
- ۳) باقری، خسرو، نگاهی دوباره به تربیت اسلامی، ۲ جلد، جلد اول، ۱۴۰۰، چاپ یازدهم، انتشارات مدرسه، تهران؛
- ۴) داودی، محمد و حسینی زاده، علی، سیره تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام، ۳ جلد، ۱۴۰۰، چاپ هفتم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، قم؛
- ۵) طوسی، اسدالله، سیره تربیتی و اخلاقی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام در خانه و خانواده ۱ جلد، ۱۳۸۹، چاپ اول، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، قم؛
- ۶) دلشاد تهرانی، مصطفی، سیره نبوی (منطق عملی) سیره خانوادگی، ۴ جلد، ۱۳۹۴، چاپ چهارم، دریا، تهران؛
- ۷) جباری، محمدرضا، سیره اخلاقی پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و سلم، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ چهارم، نشر معارف، قم؛
- ۸) صمدی، معصومه، مبانی، اصول و روش‌های تربیت اخلاقی در سیره پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام، پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی، پاییز ۱۳۹۱، چاپ بیستم، شماره ۱۶، صفحه ۳۷-۶۴؛
- ۹) حسینی زاده، علی، سیره تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام در تربیت کودک، ۱۳۹۴، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، قم؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۱۱- تاریخ و سیره فرهنگی اهل بیت علیهم السلام (۱)			
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک □ تخصصی ■ جبرانی □
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت و بررسی شرایط و اوضاع علمی و فرهنگی دوران پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و سلم تا امام صادق علیه السلام و سبک و سیره فرهنگی ایشان (با تأکید بر مبانی، اصول و اندیشه فرهنگی ایشان)		

ب) سرفصلها:

۱. کلیات:

۱. مفهوم شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهشها / مبانی؛
۲. اوضاع و تحولات فرهنگی در عصر رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم تا عصر امام صادق علیه السلام؛
۳. ضوابط و راهکارهای فرهنگی در سیره رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم تا امام صادق علیه السلام؛
۴. نقد و اصلاح فرهنگ جاهلی، بازنگری در باورها، ارزشها و هنجارهای فرهنگی، تبعیض جنسیتی و منفوریت دختران، ازدواج و خانواده، مناقشات و تفاخر فرهنگی و قبیله ای و...؛
۵. باورها، ارزشها و هنجارهای فرهنگی در سیره رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم تا امام صادق علیه السلام؛
۶. همزیستی فرهنگی، تبیین نظری و عملی فرهنگ اسلامی، نقش اشعار در ثبت هویت و میراث فرهنگی اسلامی و شیعی، هنجارها و ارزشهای دینی و عرفی، تبیین ارزش علم و علم آموزی؛
۷. مؤلفه ها، عناصر و میراث فرهنگی در سیره رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم تا امام صادق علیه السلام؛
۸. اهتمام به علوم مرتبط با قرآن، حدیث، فقه، تاریخ، اخلاق، مهارت قرائت و خطابه، ادبیات؛
۹. مناسبتها و مناسک دینی مانند حج، اعیاد دینی، سوگواره ها (عزاداری برای حضرت حمزه، ابراهیم، رقیه، زیارت اهل قبور)؛
۱۰. مسائل و معضلات فرهنگی از منظر رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم تا امام صادق علیه السلام؛

۱۱. تعارض فرهنگی، گسست فرهنگی، فرهنگ‌های بیگانه، نقش و جایگاه فرهنگی زنان، منع قصه‌خوانی در مساجد، مناسبات فرهنگی اسلامی و فرهنگ بومی، ارتباط با اقلیت‌های فرهنگی چون موالیان، شیوه تبلیغ فرهنگ و معارف اسلامی و...؛

۱۲. ایجاد هویت مشترک فرهنگی، فرهنگ‌پذیری، تعامل فرهنگی، بایسته‌های روابط فرهنگی، مناسبات فرهنگی بواسطه ازدواج اهل بیت علیهم السلام با زنان غیر عرب، ضوابط روابط فرهنگی با اهل ذمه و توجه دادن به فرصت‌ها و تهدیدهای فرهنگی در قصص انبیاء علیهم السلام، ممنوعیت تشبیه به اهل ذمه در استفاده از لباس و رنگ‌ها، منع به‌کارگیری عناصر معماری کلیسا و کنیسه در مساجد (محراب و مأذنه) و...؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

د) منابع:

۱) اصلی:

۲) فرعی:

- ۱) یوسفی غروی، محمدهادی، موسوعه التاریخ الاسلامی، هشت جلد، ۱۴۴۲ق، چاپ پنجم، مجمع الفکر الاسلامی، قم؛
- ۲) ذاکری، علی اکبر، سیره فرهنگی و اجتماعی معصومان در کتاب‌های چهارگانه، ۱ جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۳) علامه طباطبایی، سید محمدحسین، ترجمه: محمد هادی فقهی، سنن النبی، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ دوازدهم، بوستان کتاب، قم؛
- ۴) عسکری، سید مرتضی، نقش ائمه در احیای دین، ۲ جلد، ۱۳۹۷، چاپ اول، مؤسسه علمی فرهنگی علامه عسکری، قم؛
- ۵) سید بن طاووس، الاقبال باعمال السنه، ۱ جلد، ۱۳۷۴، چاپ اول، بوستان کتاب، قم؛
- ۶) ابن قولویه، کامل الزیارات، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ سوم، طوبای محبت، قم؛
- ۷) احمدی میانجی، علی، مکاتیب الائمه، ۱۳۸۵، دارالحدیث، قم؛

- ۸) عظیم‌زاده اردبیلی، فائزه، جایگاه و تأثیر عفاف در تعاملات و ارتباطات با سیری در سیره رضوی، ۱ جلد، ۱۳۹۲، بنیاد فرهنگی - هنری امام رضا علیه السلام، مشهد؛
- ۹) امین رستمی، علی، آموزه‌های فرهنگی در سیره نظامی معصومان علیهم السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۱، چاپ اول، مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره)، قم؛
- ۱۰) کاظمی قهفرخی، سیدمحمد، سیره فرهنگی - ارتباطی امیرالمؤمنین علی علیه السلام در دوران حکومت در جستجوی مدل سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی، ۱ جلد، ۱۳۹۶، چاپ اول، دانشگاه امام صادق علیه السلام، تهران؛
- ۱۱) ساجدی، ابوالفضل، دین‌گرایی چرا دین‌گریزی چه سان، ۱ جلد، ۱۳۸۸، چاپ چهارم، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، قم؛
- ۱۲) عبدالمحمدی، حسین، تساهل و تسامح از دیدگاه قرآن و عترت علیهم السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۱، مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره)، قم؛
- ۱۳) رفیعی، ناصر، سیره تبلیغی پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و سلم در قرآن، جلد، ۱۳۹۹، چاپ اول، مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی، قم؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۱۲- تاریخ و سیره فرهنگی اهل بیت علیهم السلام (۲)			
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ☒ مهارتی، کارگاهی ☐	نوع درس	مشترک ☐ تخصصی ☒ جبرانی ☐
پیش نیاز	تاریخ و سیره فرهنگی اهل بیت علیهم السلام (۱)	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت و بررسی شرایط و اوضاع علمی و فرهنگی دوران امام کاظم علیه السلام تا غیبت صغری و سبک و سیره فرهنگی ایشان (با تأکید بر مبانی، اصول و اندیشه فرهنگی ایشان)		

ب) سرفصلها:

۱. کلیات:

(مفهوم شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهشها / مبانی)؛

۲. اوضاع و تحولات فرهنگی در عصر امام موسی بن جعفر الکاظم علیه السلام تا پایان عصر غیبت صغری: نقد و اصلاح فرهنگ

جاهلی، فتوحات و گسترش فرهنگهای غیر اسلامی، ظهور چالشها و آسیبهای فرهنگی، پیامدهای فرهنگی چرخشهای گاه

و بیگاه عباسیان به هویت و فرهنگ عربی، ایرانی و ترکی، گونه شناسی طیفهای فرهنگی، میراث فرهنگی، شکل گیری فرهنگ

اسلامی ناظر به سرزمینهای مختلف اسلامی (شمال آفریقا، عربستان و حجاز، خراسان و ماوراءالنهر، شبه قاره هند، ایران و

عراق، شامات، قفقاز، اندلس و...؛

۳. ارزشها و هنجارهای فرهنگی از منظر امام موسی بن جعفر الکاظم علیه السلام تا امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف: تعامل فرهنگی،

تبیین نظری و عملی فرهنگ اسلامی، بایدها و نبایدها، هنجارها و ارزشهای دینی و عرفی، بازنگری در ارزشها و هنجارهای

فرهنگی، نقش و جایگاه فرهنگی زنان و...؛

۴. مؤلفهها، عناصر و میراث فرهنگی از منظر امام موسی بن جعفر الکاظم علیه السلام تا امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف: اهتمام به علوم

مرتبط با قرآن، حدیث، فقه، تاریخ، اخلاق، مهارت قرائت و خطابه، ادبیات، گویش، پوشش، داستان، اسطوره، هنر، معماری،

مصوبه

- مناسک دینی مانند: حج، اعیاد دینی (عید فطر، قربان، غدیر و...)، سوگواره‌ها (رحلت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم، عاشورا و...)، آداب و رسوم ازدواج، آداب عرفی، بومی، قبیله‌ای، تشویق سوادآموزی و کتابت، بایسته‌های روابط فرهنگی، نقش اشعار در ثبت هویت و میراث فرهنگی اسلامی و شیعی، و...؛
۵. مسائل و معضلات فرهنگی از منظر امام موسی بن جعفر الکاظم علیه السلام تا امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف: اصلاح فرهنگ جاهلی، تعارض فرهنگی، گسست فرهنگی، فرهنگ‌های بیگانه، مناسبات فرهنگ اسلامی و فرهنگ بومی، ارتباط با اقلیت‌های فرهنگی چون ایرانیان، ترک‌ها و بربرها، بروز و ظهور فرهنگ‌های فرقه‌ای و...؛
۶. راهکارهای حل معضلات فرهنگی از منظر امام موسی بن جعفر الکاظم علیه السلام تا امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف: ایجاد سازمان وکالت، معرفی نواب خاص (وکلاء خاص)، تعریف ملاک‌ها و شرایط نیابت عامه (وکالت عامه)، تلاش در ایجاد هویت و فرهنگ شیعی، ایجاد هویت مشترک اسلامی، فرهنگ‌پذیری و تعامل فرهنگی با اهل سنت (توصیه به حضور در جماعت و مساجد اهل سنت، عیادت از بیماران اهل سنت)، ازدواج اهل بیت علیهم السلام با زنان غیر عرب، ضوابط روابط فرهنگی با اهل ذمه و توجه دادن به فرصت‌ها و تهدیدهای فرهنگی در قصص انبیاء علیهم السلام، ممنوعیت تشبیه به اهل ذمه در استفاده از لباس و رنگ‌ها، منع به کارگیری عناصر معماری کلیسا و کنیسه در مساجد (محراب و مأذنه)، جذب نخبگان و اصحاب از میان اقوام و فرهنگ‌های مختلف و...؛

ج) شیوه ارزیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

(د) منابع:

(۱) اصلی:

(۲) فرعی:

- ۱) یوسفی غروی، محمدهادی، موسوعه التاريخ الاسلامی، هشت جلد، ۱۴۴۲ق، چاپ پنجم، مجمع الفکر الاسلامی، قم؛
- ۲) ذاکری، علی اکبر، سیره فرهنگی و اجتماعی معصومان در کتاب‌های چهارگانه، ۱ جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۳) علامه طباطبائی، سید محمدحسین، ترجمه: محمد هادی فقهی، سنن النبی، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ دوازدهم، بوستان کتاب، قم؛
- ۴) عظیم‌زاده اردبیلی، فائزه، جایگاه و تأثیر عفاف در تعاملات و ارتباطات با سیری در سیره رضوی، ۱۳۹۲، چاپ اول، بنیاد فرهنگی - هنری امام رضا علیه السلام؛
- ۵) عسکری، سید مرتضی، نقش ائمه در احیای دین، ۲ جلد، ۱۳۹۷، چاپ اول، مؤسسه علمی فرهنگی علامه عسکری، قم؛
- ۶) سید بن طاووس، الاقبال باعمال السنه، ۱ جلد، ۱۳۷۴، چاپ اول، بوستان کتاب، قم؛
- ۷) ابن قولویه، کامل الزیارات، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ سوم، طوبای محبت، قم؛
- ۸) احمدی میانجی، علی، مکاتیب الائمه، ۷ جلد، ۱۳۸۹، چاپ چهارم، دارالحدیث، قم؛
- ۹) امین رستمی، علی، آموزه‌های فرهنگی در سیره نظامی معصومان علیهم السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۱، چاپ اول، مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره)، قم؛
- ۱۰) عبدالمحمدی، حسین، تساهل و تسامح از دیدگاه قرآن و عترت علیهم السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۱، چاپ اول، مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره)، قم؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۱۳- تاریخ و سیره سیاسی اهل بیت علیهم السلام (۱)			
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک □ تخصصی ■ جبرانی □
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت و بررسی شرایط و اوضاع سیاسی دوران پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم تا امام صادق علیه السلام و سیره سیاسی ایشان (با تأکید بر مبانی، اصول و اندیشه سیاسی ایشان)		

ب) سرفصل ها:

۱. کلیات:

(مفهوم شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش ها / مبانی)؛

۲. مباحث مقدماتی (ضرورت حکومت در اسلام و مشروعیت حکومت اسلامی و نحوه تعامل با حاکمان جور)؛

۳. اوضاع و تحولات سیاسی جزیرہ العرب در آستانہ ظهور اسلام؛

۴. تاریخ و سیره سیاسی رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم:

○ مروری بر جریان های سیاسی همراه، منتقد، مخالف؛

○ مواضع و اقدامات سیاسی رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم پیش از بعثت (حلف الفضول و...)

○ مواضع و اقدامات سیاسی رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم در عهد مکی (ارسال نماینده به حبشه، هجرت به طائف، پیمان عقبه و...)

○ مواضع و اقدامات سیاسی رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم در عهد مدنی (تشکیل حکومت، عقد اخوت، منشور هم زیستی،

تنظیم مناسبات سیاسی با قبایل، یهود، مشرکان، عهدنامه ها، ارسال نماینده به داخل و خارج عربستان، تعیین جانشین

و...)

۵. تاریخ و سیره سیاسی امام علی علیه السلام و حضرت فاطمه سلام الله علیها:

○ مروری بر جریان های سیاسی همراه، منتقد، مخالف؛

- مواضع و اقدامات سیاسی ایشان در عصر نبوی و در حوادث پس از رحلت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم (مخالفت با سقیفه، حق طلبی، تقابل با انحرافات، دفاع از امامت، ارشاد و هدایت، خیرخواهی و...)
- مواضع و اقدامات سیاسی امام علی علیه السلام در عصر سه خلیفه نخست (تصدی برخی مسئولیت‌ها، مشورت، همراهی در حل تهدیدها، اصلاح و...)
- مواضع و اقدامات سیاسی امام علی علیه السلام در عصر خلافت (چگونگی به خلافت رسیدن، مواجهه با ناکثین، قاعدین، مارقین و قاسطین و غارت‌های معاویه و...)
- وظایف متقابل حاکم و مردم در سیره و سخن امام علی علیه السلام؛
- ۶. تاریخ و سیره سیاسی امام حسن علیه السلام و امام حسین علیه السلام؛
- مروری بر جریان‌های سیاسی همراه، منتقد، مخالف (مهاجرین، انصار، قریش، طلقاء، منافقین، خوارج، یمنی‌ها، موالیان، قرآء و...)
- مروری بر فرصت‌ها و تهدیدهای سیاسی (مناسبات و خصومت‌های جاهلی، رقابت مهاجر و انصار، فرصت‌طلبی امویان، ظهور جریان‌های افراطی و...)
- مواضع و اقدامات سیاسی حسنین علیهما السلام در عصر نبوی، سه خلیفه نخست و امام علی علیه السلام (حضور در جنگ‌ها، احتجاج با خلفاء در موضوع تصدی خلافت، مواجهه با جریان‌های سیاسی)؛
- مواضع و اقدامات سیاسی امام حسن علیه السلام در امامت خویش (جنگ با معاویه، مناقشه با خوارج، مواجهه و روابط با اصحاب و...)
- مواضع و اقدامات سیاسی امام حسین علیه السلام در عصر امامت خویش (هدایت شیعیان در عهد معاویه، عدم بیعت با یزید، پذیرش دعوت کوفیان، ارسال نماینده به کوفه، زمینه‌سازی برای قیام، تعامل‌ها و تقابل‌ها)؛
- نهضت و قیام حسینی (زمینه‌ها و دلایل سیاسی، چگونگی، پیامدها و دستاوردها، تعامل‌ها و تقابل‌ها، قصورها و تقصیرها، نقش شیعیان و سایر گروه‌ها)؛
- ۷. تاریخ و سیره سیاسی امام سجاد علیه السلام، امام باقر علیه السلام و امام صادق علیه السلام؛
- مروری بر جریان‌های سیاسی همراه، منتقد، مخالف (سفیانیان، مروانیان، زبیریان، کیسانیه، زبیده، خوارج و غالبان)؛
- مروری بر فرصت‌ها و تهدیدهای سیاسی (مناقشات داخلی امویان، ستیزه‌جویی زبیریان، قیام‌های اجتماعی و مذهبی و...)

- مواضع و اقدامات سیاسی امام سجاد علیه السلام، (روابط و مواضع امام علیه السلام در قبال قیام‌هایی چون توابین، مختار و حرّه، مواجهه با امویان، مواجهه با زبیریان، تبیین مشروعیت سیاسی، صیانت از دستاوردهای نهضت عاشورا و...);
۸. مواضع و اقدامات سیاسی امام باقر علیه السلام: (روابط با مروانیان، مواجهه نظری با اقتدار سیاسی دولتمردان و سایر جریان‌ها، صیانت حیات مادی و معنوی شیعیان و علویان، روابط با حسنیان و...);
۹. مواضع و اقدامات سیاسی امام صادق علیه السلام: (مواضع حضرت در قبال دعوت اموی و عباسی، مواجهه با دعاوی و قیام‌های حسنیان، مناسبات و مواضع حضرت در قبال رویکرد سیاسی زید و زیدیه، رهبری سیاسی و اجتماعی جوامع شیعی و علوی، استمرار و ترویج رویکرد تقیه و...);

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

د) منابع:

۱) اصلی:

۲) فرعی:

- ۱) جعفریان، رسول، تاریخ سیاسی اسلام، ۲ جلد، سال، ۱۳۷۸، چاپ اول، الهادی، قم؛
- ۲) ذاکری، علی اکبر، سیره سیاسی معصومان علیهم السلام در کتاب‌های چهارگانه شیعه، ۱ جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۳) ذاکری، علی اکبر، سیره نظامی معصومان علیهم السلام در کتاب‌های چهارگانه شیعه، ۱ جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۴) جعفریان، رسول، حیات فکری - سیاسی امامان شیعه علیهم السلام، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ پنجم، نشر علم، قم؛
- ۵) آل یاسین، راضی، ترجمه: سیدعلی خامنه‌ای، صلح امام حسن علیه السلام: پرشکوه‌ترین نرمش قهرمانانه تاریخ، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ هشتم، انقلاب اسلامی، تهران؛

- ۶ گروهی از نویسندگان، گزیده مقتل جامع سیدالشهدا علیه السلام، ۲ جلد، ۱۴۰۰، چاپ چهارم، انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، قم؛
- ۷ شریف القرشی، باقر، حیات الامام زین العابدین علیه السلام در اسه و تحلیل، ۲ جلد، ۱۴۱۳ق، چاپ اول، مهر دلداری، قم؛
- ۸ شریف القرشی، باقر، حیات الامام محمد الباقر علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۸۷، چاپ اول، مهر دلداری، قم؛
- ۹ شریف القرشی، باقر، حیات الامام جعفر الصادق علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۷۸، چاپ اول، مؤسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان، قم؛
- ۱۰ گروهی از محققان زیر نظر دکتر سید علیرضا واسعی، نگاهی نو به جریان عاشورا، ۱ جلد، ۱۳۹۰، چاپ هفتم، بوستان کتاب، قم؛
- ۱۱ واسعی، سیدعلیرضا، واقعه حرّه، رویارویی ارزش‌های دینی و سنت‌های جاهلی، ۱ جلد، ۱۳۹۱، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۱۲ صادقی کاشانی، مصطفی، ارزیابی اخبار قضاوت‌های امیرالمؤمنین علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۵، چاپ دوم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۱۳ قاضی خانی، حسین، تبیین تاریخی جایگاه کوفیان در فرایند نهضت امام حسین علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۱۴ آقانوری، علی، مناسبات فکری و سیاسی اصحاب و امامان شیعه علیهم السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۱۵ ملک زاده، محمد، سیره سیاسی معصومان علیهم السلام در عصر حاکمیت جور، ۱ جلد، ۱۳۹۲ش، چاپ اول، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، قم؛
- ۱۶ فراتی، عبدالوهاب، درسنامه سیره سیاسی نبوی، ۱ جلد، ۱۳۹۰ش، چاپ دوم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۱۷ خامنه‌ای، سیدعلی، هم‌زمان حسین شهید علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۷ش، چاپ دهم، انقلاب اسلامی، تهران؛
- ۱۸ خامنه‌ای، سیدعلی، انسان ۲۵۰ ساله، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ هشتاد و نهم، مؤسسه فرهنگی ایمان جهادی، تهران؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۱۴ - تاریخ و سیره سیاسی اهل بیت علیهم السلام (۲)		تعداد واحد	تعداد ساعت
نوع واحد	نظری ☒ مهارتی، کارگاهی ☐	نوع درس	مشترک ☐ تخصصی ☒ جبرانی ☐
پیش نیاز	تاریخ و سیره سیاسی اهل بیت علیهم السلام (۱)	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت و بررسی شرایط و اوضاع سیاسی دوران امام کاظم علیه السلام تا غیبت صغری و سیره سیاسی ایشان (با تأکید بر مبانی، اصول و اندیشه سیاسی ایشان)		

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:

(مفهوم‌شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش‌ها / مبانی)؛

۲. سیره سیاسی امام کاظم و امام رضا علیهما السلام:

○ مروری بر اوضاع، تحولات و جریان‌های سیاسی همراه، منتقد، مخالف (قیام‌های متعدد زیدی از جمله قیام فخ، موقیت یحیی بن عبدالله و ادريس بن عبدالله حسنی در تشکیل دولت، تلاش عباسیان برای به انزوای سیاسی و ادا شدن اهل بیت علیهم السلام و...)

○ مواضع و اقدامات سیاسی امام کاظم علیه السلام (سازمان و کلاء و برقراری ارتباط با جوامع شیعی، مواجهه با تهدیدات خلفای عباسی، به چالش کشیدن مشروعیت سیاسی عباسیان، مواجهه با جریان‌های سیاسی علوی و شیعی و...)

۳. مواضع و اقدامات سیاسی امام رضا علیه السلام (اجبار بر پذیرش ولایتعهدی، سامان‌دهی سیاسی جامعه شیعه، کنترل و تعدیل جریان‌های افراطی زیدی و واقفی، به چالش کشیدن مشروعیت سیاسی خلفای عباسی به ویژه مأمون، هوشمندی در مقابله با توطئه‌های سیاسی مأمون و...)

۴. مواضع و اقدامات سیاسی امام محمد بن علی الجواد علیه السلام (مناقشات، تعامل‌ها، تقابل‌ها با خلفای عباسی، جریان‌های افراطی شیعی، قیام‌های غیرعلوی، صیانت از جایگاه امامت شیعی در مناظره علمی با وابستگان سیاسی، گونه‌شناسی روابط حضرت با دولتمردان عباسی و...)

۵. مواضع و اقدامات سیاسی امام علی بن محمد الهادی علیه السلام (سازمان و کالت، حفظ ارتباط با جوامع شیعی، رهبری سازمان و کالت، مواجهه با تهدیدات و معضلات سیاسی عباسیان، واکاوی ابعاد سیاسی تحولات علمی و اجتماعی مانند بحث از مخلوق بودن قرآن، تبعید در سامراء و...)
۶. مواضع و اقدامات سیاسی امام حسن بن علی العسکری علیه السلام (آماده‌سازی جامعه شیعی برای پذیرش عصر غیبت، بازسازی سازمان و کالت، مدیریت و حفظ ارتباط با جوامع شیعی، اتخاذ تدابیری برای تعدیل فشارهای سیاسی به جامعه شیعی و...)
۷. مواضع و اقدامات سیاسی امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در عصر غیبت صغری (هدایت سیاسی جامعه شیعه به واسطه و کلاء خاص، رفع تهدیدات خلفای عباسی و دشمنان به واسطه زندگی مخفیانه پیش از غیبت و در عصر غیبت صغری و...)

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

(د) منابع:

(۱) اصلی:

(۲) فرعی:

- (۱) گروهی از نویسندگان، مجموعه مقالات حکمت و حکومت، ۲ جلد، ۱۳۹۰، چاپ اول، دفتر تبلیغات اسلامی، قم؛
- (۲) جعفریان، رسول، تاریخ سیاسی اسلام، ۲ جلد، ۱۳۷۸، چاپ اول، انتشارات دلیل ما، قم؛
- (۳) جعفریان، رسول، حیات فکری - سیاسی امامان شیعه علیهم السلام، ۱۴۰۰، چاپ پنجم، نشر علم، قم؛

- ۴) ذاکری، علی اکبر، سیره نظامی معصومان علیه السلام در کتاب‌های چهارگانه شیعه، ۱ جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۵) آقانوری، علی، مناسبات فکری و سیاسی اصحاب و امامان شیعه علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۶) شریف، باقر، حیات الامام موسی الکاظم علیه السلام، ۲ جلد، ۱۴۱۳ق، چاپ اول، دارالبلاغه، بیروت؛
- ۷) شریف، باقر، حیات الامام علی الرضا علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۸۷، چاپ اول، تبیان، قم؛
- ۸) شریف، باقر، حیات الامام محمد الجواد علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۸۷، چاپ اول، مهر دلدان، قم؛
- ۹) شریف، باقر، حیات الامام علی الهادی علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۸۵، چاپ اول، مهر دلدان، قم؛
- ۱۰) شریف، باقر، حیات الامام الحسن العسکری علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۸۷، چاپ اول، مهر دلدان، قم؛
- ۱۱) شریف، باقر، ترجمه: رضوی اطهر حسین، حیات الامام المهدي عجل الله تعالی فرجه الشریف، ۱ جلد، ۱۳۸۶، چاپ دوم، انصاریان، قم؛
- ۱۲) عطاردی، عزیزالله، مسند هر یک از امامان معصوم علیه السلام، ۱۳۹۱، چاپ چهارم، عطارد تهران؛
- ۱۳) ملک زاده، محمد، سیره سیاسی معصومان علیه السلام در عصر حاکمیت جور، ۱ جلد، ۱۳۹۲ش، چاپ اول، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، قم؛
- ۱۴) حسین، جاسم، ترجمه محمدتقی آیت‌اللهی، تاریخ سیاسی غیبت امام دوازدهم عجل الله تعالی فرجه الشریف، ۱ جلد، ۱۳۹۳، چاپ پنجم، امیرکبیر، تهران؛
- ۱۵) حسینی عاملی، علامه سیدجعفر مرتضی، ترجمه محمد حسینی، نگاهی به زندگانی سیاسی امام جواد علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۸۱، چاپ نهم، جامعه مدرسین، قم؛
- ۱۶) حسینی عاملی، علامه سیدجعفر مرتضی، ترجمه: خلیل خلیلیان، زندگانی سیاسی امام رضا علیه السلام (الحیاه السیاسیه للامام الرضا علیه السلام)، ۱ جلد، ۱۳۶۵، چاپ بیست و چهارم، کنگره جهانی امام رضا علیه السلام، مشهد؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۱۵- تاریخ و سیره اجتماعی اهل بیت علیهم السلام (۱)			
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک □ تخصصی ■ جبرانی □
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت و بررسی شرایط و اوضاع اجتماعی دوران پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و سلم تا امام صادق علیه السلام و سیره اجتماعی ایشان (با تأکید بر مبانی، اصول و اندیشه اجتماعی ایشان)		

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:

(مفهوم‌شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش‌ها / مبانی)؛

۲. مروری بر اوضاع، تحولات و جریان‌های اجتماعی همراه، منتقد، مخالف؛

۳. اقدامات و مواضع اهل بیت علیهم السلام از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم تا امام صادق علیه السلام در حوزه:

- تحولات اجتماعی (هجرت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم به مدینه، شکل‌گیری نخستین ارکان جامعه اسلامی در مدینه، پرهیز از رقابت‌های رایج قومی، نژادی و اجتماعی، تأکید بر جایگاه و نقش اجتماعی زنان در تحولات اجتماعی و ...)
- مسئولیت‌های اجتماعی (حاکمیت، ولایت، امر به معروف و نهی از منکر، تأکید بر مسئولیت‌های اجتماعی، تبیین رابطه مسئولیت‌های شخصی، دینی و اجتماعی، تأکید بر جامعه‌پذیری، توجه به طبقات فرودست اجتماعی و ...)
- آداب و رسوم اجتماعی (پذیرش، ایجاد یا اصلاح آیین‌ها، مراسم و مناسک اجتماعی، تعامل با سایر گروه‌های اجتماعی، جشن‌ها و سوگواری‌ها، مراسم ازدواج، تدفین، زنده به گور کردن دختران، تولد فرزند، عیادت از بیمار و ...)
- حل معضلات اجتماعی (تبیین قوانین و حقوق اجتماعی، ترسیم معیارها و ملاک‌های اسلامی در حل مناقشات اجتماعی، تحریم و محاصره، جنگ‌ها، غزوات و سریه‌ها، استبداد اجتماعی و ...)
- استیفای حقوق اجتماعی اقشار مختلف (انصار و مهاجران، طبقات مستضعف، تبیین و صیانت از حقوق زنان، بردگان، اقلیت‌های مذهبی، اقلیت‌های نژادی و ...)

۴. اقدامات و مواضع اهل بیت علیهم السلام از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم تا امام صادق علیه السلام در تنظیم روابط و تعاملات اجتماعی:

- درون جامعه (صله رحم، اصلاح روابط سادات حسنی و حسینی، شرکت در محافل رسمی اجتماعی و ...)
- برون جامعه (پیمان نامه ها و معاهدات، تبیین حقوق متقابل طبقات مختلف اجتماعی و ...)

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

د) منابع:

۱) اصلی:

۲) فرعی:

- ۱) یوسفی غروی، محمد هادی، موسوعه التاریخ الاسلامی، هشت جلد، ۱۴۴۲ق، چاپ پنجم، مجمع الفکر الاسلامی، قم؛
- ۲) واسعی، علیرضا، راهبردهای ائمه علیهم السلام در مواجهه با ناهنجاری های اجتماعی، ۱ جلد، ۱۳۹۵، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۳) قاضی خانی، حسین، رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و مدیریت تنش های مدینه، ۱ جلد، ۱۳۹۵، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۴) قاسمی، حسین، پیامبر مهربانی صلی الله علیه و آله و سلم سیره اجتماعی و آموزه ها، ۱ جلد، ۱۳۹۱، چاپ دوم، مشهد، بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی؛
- ۵) طباطبائی، محمد کاظم، ترجمه: علی نصیری، وفاق اجتماعی در سخن معصومان علیهم السلام و سیره امام علی علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۸۰، چاپ اول، طبع و نشر، تهران؛
- ۶) لالانی، ارزینا، نخستین اندیشه های شیعی، تعالیم امام باقر علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۵، چاپ دوم، فرزانه روز، تهران؛

- ۷) جعفریان، رسول، حیات فکری - سیاسی امامان شیعه علیهم السلام، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ پنجم، نشر علم، قم؛
- ۸) ذاکری، علی اکبر، درآمدی بر سیره معصومان علیهم السلام در کتاب‌های چهارگانه شیعه، ۲ جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۹) آقانوری، علی، مناسبات فکری و سیاسی اصحاب و امامان شیعه علیهم السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۱۰) دلشاد تهرانی، مصطفی، سیره نبوی (منطق عملی) سیره خانوادگی، ۴ جلد، ۱۳۹۴، چاپ چهارم، دریا، تهران؛
- ۱۱) رنجبر، محسن، نقش امام سجاد علیه السلام در رهبری شیعه، ۱ جلد، ۱۳۸۹، چاپ پنجم، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، قم؛
- ۱۲) حسینی جلالی، سیدمحمد رضا، جهاد الامام السجاد علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۳، چاپ سوم، بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، مشهد؛
- ۱۳) برهانی، محمدجواد، سیره اجتماعی پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و سلم، ۱ جلد، ۱۳۸۶، چاپ ششم، بوستان کتاب، قم؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۱۶ - تاریخ و سیره اجتماعی اهل بیت علیهم السلام (۲)		تعداد واحد	نوع واحد	پیش نیاز	هدف درس
تعداد ساعت	۳۲ (ساعت)	۲ واحد	نظری ☒ مهارتی، کارگاهی ☐	تاریخ و سیره اجتماعی اهل بیت علیهم السلام (۱)	شناخت و بررسی شرایط و اوضاع اجتماعی دوران امام کاظم علیه السلام تا غیبت صغری و سیره اجتماعی ایشان (با تأکید بر مبانی، اصول و اندیشه اجتماعی ایشان)
نوع درس	مشترک ☐ تخصصی ☒ جبرانی ☐	هم نیاز			

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:

(مفهوم‌شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش‌ها / مبانی)؛

۲. مروری بر اوضاع، تحولات و جریان‌های اجتماعی همراه، منتقد، مخالف؛

۳. اقدامات و مواضع اهل بیت علیهم السلام از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم تا امام صادق علیه السلام در حوزه:

- تحولات اجتماعی (شکل‌گیری نخستین نهادهای اجتماعی، پرهیز از رقابت‌های رایج قومی، نژادی و اجتماعی، تأکید بر جایگاه و نقش اجتماعی زنان در تحولات اجتماعی و ...)
- مسئولیت‌های اجتماعی (حاکمیت، ولایت، امر به معروف و نهی از منکر، تأکید بر مسئولیت‌های اجتماعی، تبیین رابطه مسئولیت‌های شخصی، دینی و اجتماعی و ...)
- در آداب و رسوم اجتماعی (پذیرش، ایجاد یا اصلاح آیین‌ها، مراسم و مناسک اجتماعی، جشن‌ها و سوگواری‌ها، مراسم ازدواج، تدفین، زنده به گور کردن دختران، تولد فرزندان، عیادت از بیمار و ...)
- حل معضلات اجتماعی، تبیین قوانین و حقوق اجتماعی، ترسیم معیارها و ملاک‌های اسلامی در حل مناقشات اجتماعی، تحریم و محاصره، جنگ‌ها، غزوات و سریه‌ها، استبداد اجتماعی و ...)

○ استیفای حقوق اجتماعی اقشار مختلف (انصار و مهاجران، طبقات مستضعف، تبیین و صیانت از حقوق زنان، بردگان، اقلیت‌های مذهبی، اقلیت‌های نژادی و...);

۴. اقدامات و مواضع اهل بیت علیهم السلام از امام کاظم علیه السلام تا عصر غیبت صغری در تنظیم روابط و تعاملات اجتماعی:

- درون جامعه (صله رحم، اصلاح روابط سادات حسنی و حسینی، شرکت در محافل رسمی اجتماعی و...);
- برون جامعه (پیمان‌نامه‌ها و معاهدات، تبیین حقوق متقابل طبقات مختلف اجتماعی و...);

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

د) منابع:

۱) اصلی:

۲) فرعی:

- ۱) جعفریان، رسول، حیات سیاسی و فکری امامان شیعه، ۱ جلد، ۱۳۹۳، چاپ پنجم، علم، قم؛
- ۲) یوسفی غروی، محمد هادی، موسوعه التاريخ الاسلامی، هشت جلد، ۱۴۴۲ق، چاپ پنجم، مجمع الفکر الاسلامی، قم؛
- ۳) واسعی، علیرضا، راهبردهای ائمه علیهم السلام در مواجهه با ناهنجاری‌های اجتماعی، ۱ جلد، ۱۳۹۵، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۴) جبّاری، محمدرضا، سازمان و کالت، ۱ جلد، ۱۳۸۲، چاپ اول، انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، قم؛
- ۵) عسکری، سید مرتضی، نقش ائمه در احیای دین، ۲ جلد، ۱۳۹۷، چاپ اول، مؤسسه علمی فرهنگی علامه عسکری، قم؛
- ۶) شیخ مفید، الارشاد، ۱ جلد، ۱۳۹۶، چاپ اول، دار زین العابدین، قم؛

- ۷) عطاردی قوچانی، عزیزالله، مسند الإمام الجواد علیه السلام و مسند الإمام الهادی علیه السلام، ۱۳۹۱، چاپ دوم، عطارد، تهران؛
- ۸) غروی نائینی، نهلہ و میراحمدی، عبدالله، مقابله با فرقه‌های کج‌اندیش در سیره امام رضا علیه السلام، مجله شیعه‌شناسی، ۱۳۸۷ش، شماره ۲۳، صفحه ۶۵-۱۰۴؛
- ۹) منتظری مقدم، حامد و احمدی، سیدآیت‌الله، مناسبات اجتماعی شیعه در تعامل با امامان معصوم علیهم السلام، شیعه‌شناسی، مقاله ۳، تابستان ۱۳۹۴، دوره ۱۳، شماره ۵۰، صفحه ۷۱-۱۰۲؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۱۷- تاریخ و سیره خانوادگی اهل بیت علیهم السلام			
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ☒ مهارتی، کارگاهی ☐	نوع درس	مشترک ☐ تخصصی ☒ جبرانی ☐
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت و بررسی سبک و اصول رفتاری معصومان علیهم السلام در ارتباط با خانواده و بستگان		

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:

(مفهوم شناسی، اهمیت، جایگاه و پیشینه درس / معرفی منابع و پژوهش‌ها / اندیشه‌ها و رویکردهای پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام در عرصه خانه و خانواده)؛

۲. تعریف، مصادیق، جایگاه و شاخصه‌های خانواده از منظر اهل بیت علیهم السلام؛

۳. جانمایی حقوق والدین، خواهران و برادران، همسر و فرزندان در نظام تربیتی معصومین علیهم السلام؛

۴. تاریخ و سیره خانوادگی پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام در ارتباط با والدین، خواهران و برادران:

- معرفی فکری، مذهبی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی مادران، خواهران و برادران معصومین علیهم السلام؛
- تبیین مناسبات و روابط پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام با والدین، برادران و خواهران؛
- حقوق متقابل والدین، خواهران و برادران در تاریخ و سیره پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام؛
- چگونگی مواجهه معصومین علیهم السلام با خطا یا کج‌تابی خواهران یا برادران؛
- تأمین نیازهای مادی و معنوی والدین، خواهران و برادران توسط معصومین علیهم السلام؛
- چگونگی روابط معصومین علیهم السلام با منتسبین با خواهران و برادران (فرزندان و همسر خواهران و برادران و...)

۵. تاریخ و سیره خانوادگی پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام در ارتباط با همسر و فرزندان:

- معرفی فکری، مذهبی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی همسران معصومین علیهم السلام؛
- ملاک‌های انتخاب همسر و چگونگی آشنایی و انتخاب همسر توسط معصومین علیهم السلام؛
- اصول حاکم بر مناسبات معصومین علیهم السلام با همسران و فرزندان در تاریخ و سیره پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام؛
- بررسی روابط معصومین علیهم السلام با بستگان همسر؛
- تأمین نیازهای عاطفی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی همسر توسط معصومین علیهم السلام؛
- تولد فرزندان و آداب و سنت‌های مرتبط؛
- تدابیر و اقدامات معصومین علیهم السلام در رشد، تربیت، آموزش و مهارت‌افزایی و دانش‌افزایی فرزندان؛
- چگونگی مواجهه معصومین علیهم السلام با خطا یا کج‌تابی همسران و فرزندان؛

۶. تاریخ و سیره خانوادگی پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام در ارتباط با بستگان سببی و نسبی:

- معرفی بستگان نسبی و سببی معصومین علیهم السلام؛
- خیرخواهی و توجه به نیازهای مادی و معنوی بستگان؛
- اهتمام به حقوق متقابل بستگان؛
- اصلاح و مواجهه با کج‌روی و خطاهای فکری، اجتماعی و ...؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

(د) منابع:

(۱) اصلی:

(۲) فرعی:

- ۱) رساله حقوق امام سجاد علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۳، چاپ اول، یاس بهشت، تهران؛
- ۲) داودی، محمد و حسینی زاده، علی، سیره تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام، ۳ جلد، ۱۴۰۰، چاپ هفتم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، قم؛
- ۳) طیبی، ناهید، زن در چشم پیامبر (پژوهشی درباره رفتارشناسی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم با زنان)، ۱ جلد، ۱۳۸۵، انتشارات بهشت بینش، قم؛
- ۴) جباری، محمدرضا، سیره اخلاقی و سبک زندگی حضرت زهرا سلام الله علیها، ۱ جلد، ۱۳۹۲، چاپ یازدهم، نشر معارف، قم؛
- ۵) طوسی، اسدالله، سیره تربیتی و اخلاقی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام در خانه و خانواده ۱ جلد، ۱۳۸۹، چاپ اول، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، قم؛
- ۶) ولی زاده، حامد، سیره خانوادگی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۷، چاپ اول، مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی، قم؛
- ۷) محمدزاده، مرضیه، زنان ائمه معصومین علیهم السلام و زنان با ائمه معصومین علیهم السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۵، چاپ دوم، امیرکبیر، تهران؛
- ۸) دلشاد تهرانی، مصطفی، سیره نبوی (منطق عملی) سیره خانوادگی، ۴ جلد، ۱۳۹۴، چاپ چهارم، دریا، تهران؛
- ۹) داوودی، محمد و حسینی زاده، سید علی، سیره تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام (تربیت دینی)، ۱ جلد، ۱۳۹۰، چاپ شانزدهم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، قم؛
- ۱۰) احسانی، محمد، سیره اخلاقی و تربیتی معصومین علیهم السلام، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ سوم، انتشارات مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی، قم؛
- ۱۱) حکیم زاده، فرزانه، سبک زندگی رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم با همسرانش، ۱ جلد، ۱۳۹۳، جامعه الزهرا، قم؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصلها؛
- واگذاری برخی سرفصلها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصلها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۱۸- سیره اهل بیت علیهم السلام در ارتباط با محیط زیست			
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ☒ مهارتی، کارگاهی ☐	نوع درس	مشترک ☐ تخصصی ☒ جبرانی ☐
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت و بررسی نگرش، سبک و سیره معصومان علیهم السلام در ارتباط با محیط زیست		

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:

مفهوم‌شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش‌ها / مبانی؛

۲. سیره اهل بیت علیهم السلام در مورد طبیعت:

اهمیت و جایگاه محیط زیست از منظر اهل بیت علیهم السلام، حقوق متقابل انسان و محیط زیست، آب و خاک و گیاهان در سیره ی زیستی اهل بیت علیهم السلام، حقوق گیاهان بر انسان، منافع مشروع طبیعت برای بشر، استفاده نامشروع یا نکوهش شده از طبیعت، پندآموزی از طبیعت، سنت‌های الهی در طبیعت، نظام احسن و نقش طبیعت در آن، فرجام طبیعت، نقش طبیعت در حیات مادی و معنوی و سلامت انسان، بایسته‌های فقهی و اخلاقی در موضوع عناصر اصلی محیط زیست، و...؛

۳. سیره اهل بیت علیهم السلام در مورد حیوانات:

حقوق حیوانات بر انسان‌ها، منافع مشروع حیوانات برای بشر، بایسته‌های فقهی و اخلاقی در خصوص حیوانات، گونه‌شناسی احکام فقهی مرتبط با حیوانات، حیوانات در آیات قرآن و قصص انبیاء علیهم السلام و احادیث اهل بیت علیهم السلام، نقش حیوانات در نظام خلقت، نقش حیوانات در حیات مادی و معنوی؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

د) منابع:

۱) اصلی:

۲) فرعی:

- ۱) جوادی آملی، عبدالله، تحقیق و تنظیم: عباس رحیمیان محقق، اسلام و محیط زیست، جلد ۱، ۱۳۹۸، چاپ دهم، اسراء، قم؛
- ۲) متقی، تقی، اخلاق زیست محیطی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم، جلد ۱، ۱۳۸۷، چاپ اول، انتشارات دفتر عقل، قم؛
- ۳) مجموعه مقالات اسلام و محیط زیست، اولین همایش اسلام و محیط زیست، جلد ۱، ۱۳۷۸، انتشارات سازمان حفاظت محیط زیست، تهران؛
- ۴) اصغری لقمجانی، صادق، مبانی حفاظت محیط زیست در اسلام، جلد ۱، ۱۳۷۸، چاپ اول، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۵) ناصری داوودی، عبدالمجید، محیط زیست و بهداشت در سیره و سنت معصومان علیهم السلام، جلد ۱، ۱۳۹۱، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۶) بنسون، جان، اسلام و محیط زیست، جلد ۱، ۱۳۹۳، چاپ اول، جهاد دانشگاهی (دانشگاه فردوسی)، مشهد؛
- ۷) گروهی از نویسندگان، دانشنامه اسلامی کشاورزی، منابع طبیعی و محیط زیست، جلد ۱، ۱۳۹۷، چاپ اول، نهاد نمایندگی ولی فقیه در وزارت جهاد کشاورزی، تهران؛
- ۸) کریمی، محمد ابراهیم، محیط زیست از منظر قرآن و حدیث و عوامل تخریب آن، جلد ۱، ۱۳۹۶، چاپ اول، مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی، قم؛
- ۹) حسینی، سیدعلی، سیره رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم درباره طبیعت، کشاورزی و محیط زیست، نشریه فرهنگ جهاد، بهار و تابستان ۱۳۸۵، شماره ۴۳ و ۴۴، ۱۸ صفحه؛
- ۱۰) کاظم، رسول، حیاة الحیوان عند اهل البیت علیهم السلام، جلد ۱، ۱۳۸۵، چاپ اول، طلیعه النور، قم؛

۱۱) رستمی، محمدحسن، سیمای طبیعت در قرآن، ۱ جلد، ۱۳۸۶، چاپ دوم، بوستان کتاب، قم؛

۱۲) احمدی خواه، علی، حقوق حیوانات در سیره و سخن رسول رحمت، ماهنامه معرفت، بهمن ۱۳۹۱، شماره ۱۸۲، صفحه ۹۷-۱۱۰؛

۱۳) شاکری، روح الله و گورکانی، حجت، اخلاق زیست محیطی در عصر ظهور با تأکید بر نقد دیدگاه لین و کانت، فصلنامه انتظار موعود، تابستان و پاییز ۱۳۹۰، شماره ۳۵، صفحه ۳۷-۶۰؛

۱۴) اکبری راد، طیبه، حفظ محیط زیست از دید قرآن و روایات، نامه الهیات آزاد تهران شمال، زمستان ۱۳۸۷، شماره ۵، صفحه ۱۷-۲۶؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصلها؛
- واگذاری برخی سرفصلها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصلها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۱۹- سیره مدیریتی اهل بیت علیهم السلام			
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ☒ مهارتی، کارگاهی ☐	نوع درس	مشترک ☐ تخصصی ☒ جبرانی ☐
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت و بررسی نگرش، سبک و سیره مدیریتی معصومان علیهم السلام با تأکید بر مبانی، اصول، اندیشه و سبک‌های مدیریتی ایشان		

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:
- (مفهوم‌شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش‌ها / مبانی)
۲. آشنایی با مکاتب و مدل‌های مدیریتی؛
۳. تعریف و مفاهیم کلیدی مدیریت از منظر اهل بیت علیهم السلام؛
۴. ویژگی‌های مدیریتی اهل بیت علیهم السلام:
- عدم احتجاب و امتیازخواهی، شایسته‌سالاری، عدم تکلف، نظم و انضباط، صبر و استقامت و شرح صدر، رفق و مدارا، تکریم، مشورت، تعاون، تبعیت و اطاعت، عزم و جدیت، رعایت عهد و پیمان، تأکید بر اصل عدالت، برخورد منطقی با مخالفان و منتقدان، رعایت حقوق اقلیت‌ها، ظلم‌ستیزی و طاغوت‌گریزی، ساده‌زیستی، تقیه و کتمان سر، نظارت، تغافل و چشم‌پوشی، عدم استخفاف، تربیت نیروی انسانی، اخلاق سازمانی و...؛
۵. سازمان‌دهی، برنامه‌ریزی، کنترل، هدایت، انگیزش، ارزیابی، تعیین اهداف، بهره‌وری، تعالی در سیره اهل بیت علیهم السلام؛
۶. سطوح مدیریت (ارشد، میانی و عملیاتی) در سیره اهل بیت علیهم السلام؛
۷. عوامل مؤثر بر مدیریت مطلوب از منظر اهل بیت علیهم السلام:
- دستیابی به اهداف (مادی و معنوی) / آموزش / ارتباطات / قاعده‌سازی / آسیب‌شناسی / رفع موانع؛
۸. اصول حاکم بر سیره مدیریتی اهل بیت علیهم السلام؛

۹. حقوق و اختیارات مدیر در سیره اهل بیت علیهم السلام؛
۱۰. وظایف و مسئولیت‌های مدیر در سیره اهل بیت علیهم السلام؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

د) منابع:

۱) اصلی:

۲) فرعی:

- ۱) ذاکری، علی اکبر، درآمدی بر سیره معصومان علیهم السلام در کتاب‌های چهارگانه شیعه، ۲ جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۲) بهروز، ادیب، نقش سیره علمی، سیاسی و مدیریتی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام در تمدن نوین اسلامی (پایان نامه)، ۱۳۹۷ ش، دانشگاه پیام نور، قم؛
- ۳) عباس نژاد، محسن، سیره مدیریتی امام علی علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۸۹ ش، چاپ اول، مؤسسه بنیاد پژوهش‌های قرآنی حوزه و دانشگاه، قم؛
- ۴) احمدی، علی، سیره مدیریت امیرالمؤمنین علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۴، چاپ اول، مرکز تحقیقات و توسعه اتکا، تهران؛
- ۵) اشرف سمنانی، غلامرضا، تحلیلی از مدیریت اسلامی در پنج سال رهبری امام علی علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۶۸، چاپ دوم، بعثت، تهران؛
- ۶) موسوی، محسن باقر، مترجمان: غلامرضا حقیقی، حسین شمس آبادی، مدیریت و نظام اداری از دیدگاه امام علی علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۸۵، سادات حجازی، تهران؛
- ۷) پژوهنده، محمدحسین، نظام مدیریت علوی، ۱ جلد، ۱۳۹۵، چاپ اول، علوم اسلامی رضوی، مشهد؛

- ۸) جمعی از نویسندگان، زیر نظر سیدمحمدرضا حسینی، مجموعه مقالات همایش ملی مدیریت علوی، ۱۳۹۲، چاپ اول، انتشارات دانشگاه پیام نور (اتقان)، قم؛
- ۹) مقیمی، سیدمحمد، اصول و مبانی مدیریت از دیدگاه اسلام، جلد ۱، ۱۴۰۰، چاپ ششم، نشر راه دان، تهران؛
- ۱۰) نقی پورفر، ولی الله، اصول مدیریت اسلامی و الگوهای آن، جلد ۱، ۱۳۹۶، چاپ دوم، ثنای دانش، تهران؛
- ۱۱) پور عزت، علی اصغر، مدیریت اسلامی در پرتو نهج البلاغه (عرصه اقدام و عمل)، جلد ۱، ۱۳۹۶، چاپ پنجم، بنیاد نهج البلاغه، تهران؛
- ۱۲) احمدی، محمدرضا، درآمدی بر سیره مدیریتی پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و سلم، حصون، ۱۳۸۵، شماره ۹؛
- ۱۳) چوبینه، سجاد، سیره مدیریتی پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و سلم، فرهنگ جهاد، بهار و تابستان ۱۳۸۵، شماره ۴۳ و ۴۴، ۱۴ صفحه؛
- ۱۴) خاک پور، حسین، سیره مدیریتی امام علی علیه السلام در برخورد با کارگزاران متخلف، فصلنامه مدیریت بحران و وضعیت‌های اضطراری، پاییز ۱۳۹۵، شماره ۲۹، صفحه ۳۱-۴۶؛
- ۱۵) علائی، سوسن، مطالعه تطبیقی اصول مدیریت اسلامی و مدیریت نوین با بررسی سیره امام علی علیه السلام، پژوهش علوی فرهنگی‌نامه مطالعات و انسانی علوم پژوهشگاه، زمستان و پاییز دوم، شماره هفتم، سال ۱۳۹۵، ۷۱ - ۹۹، صفحه ۷۳-۱۰۲؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۲۰- زن در نگاه و سیره اهل بیت علیهم السلام			
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	۳۲ (ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک □ تخصصی ■ جبرانی □
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت و بررسی نگرش، سبک و اصول رفتاری معصومان علیهم السلام درباره زن		

ب) سرفصل ها:

۱. کلیات:

(مفهوم شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش ها / مبانی)؛

۲. جایگاه زن پیش از بعثت (جاهلیت، اهل کتاب و سایر تمدن ها):

○ انواع ازدواج / موقعیت فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی زن و حقوق او / طلاق، ظهار / تربیت فرزندان، فرزندکشی و ...؛

۳. نقش و منزلت زن در عصر نبوی:

○ همسران پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم (با تکیه بر سوره تحریم و...) / زنان صحابی / شهادت سمیه / هجرت به حبشه و مدینه / ازدواج حضرت فاطمه سلام الله علیها / حضور زنان در جهاد / ماجرای افک / تأیید عزاداری زنان بر حضرت حمزه علیه السلام / مشورت با زنان / بیعت زنان در پیمان عقبه، فتح مکه و غدیر / و ...؛

۴. نقش و منزلت زن در عصر خلفاء سه گانه:

○ نقش آفرینی زنان برجسته در تحولاتی چون سقیفه (حضرت فاطمه سلام الله علیها، ام سلمه، ام ایمن، ام هانی) / مواجهه اهل بیت علیهم السلام با دیدگاه شیخین در مورد زنان / حضور و نقش آفرینی کنیزان بعد از فتوحات (ازدواج با بزرگان، به وجود آمدن نسل ها و گفتمان های جدید، تبادل فرهنگی به واسطه زنان) و ...؛

۵. منزلت زن از منظر اهل بیت علیهم السلام؛

- در عرصه سیاسی (انتقال موارث امامت، موضع گیری، قیامها، جنگها، فتنهها، مبارزات)؛
- در عرصه اقتصادی (تجارت، معیشت، کار و اشتغال)؛
- در عرصه علمی - فرهنگی (نقل روایت، تحصیل و آموزش، وعظ و خطابه، پاسخگویی به سؤالات دینی، تعظیم شعائر، اسوه بودن)؛

۶. زن، خانواده، همسر داری و تربیت فرزند در سیره اهل بیت علیهم السلام؛

۷. زن و تدبیر منزل از منظر اهل بیت علیهم السلام؛

۸. نیازهای مادی، معنوی و عاطفی زن از منظر اهل بیت علیهم السلام؛

- خوراک، پوشاک، زینت و خودآرایی، تکریم و...؛

۹. حقوق شرعی، اخلاقی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی زن از منظر اهل بیت علیهم السلام؛

- نفقه، قضاوت، ارث، حق طلاق، امامت، جهاد، اجتهاد، وصایت، وکالت، حضانت و...؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

(د) منابع:

(۱) اصلی:

(۲) فرعی:

- ۱) حسینی زاده، علی و داودی، محمد، سیره تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام در تربیت کودک، ۱ جلد، ۱۳۹۴، چاپ شانزدهم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، قم؛
- ۲) طوسی، اسدالله، سیره تربیتی و اخلاقی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام در خانه و خانواده ۱ جلد، ۱۳۸۹، چاپ اول، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، قم؛
- ۳) حکیم زاده، فرزانه، سبک زندگی رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم با همسرانش، ۱ جلد، ۱۳۹۳، جامعه الزهرا، قم؛
- ۴) حیدری، مجتبی، ویژگی ها، تفاوت و نیازهای عاطفی زنان و مردان، ۱ جلد، ۱۳۸۹ ش، چاپ دوم، مؤسسه امام خمینی (ره)، قم؛
- ۵) خدامیان آرانی، مهدی، دوازده مادر: نگاهی به زندگی مادران اهل بیت علیهم السلام، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ اول، عطر یاس، قم؛
- ۶) جباری، محمدرضا، سیره اخلاقی و سبک زندگی حضرت زهرا سلام الله علیها، ۱ جلد، ۱۳۹۲، چاپ یازدهم، نشر معارف، قم؛
- ۷) طیبی، ناهید، شهربانو: همسر گرامی امام حسین علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۱، چاپ دوم، نشر مشعر، قم؛
- ۸) قرائتی، حامد، زنان اسوه (ام هانی)، ۱ جلد، ۱۳۹۰، چاپ اول، نشر مشعر، قم؛
- ۹) طیبی، ناهید، پژوهشی نو درباره مادر امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف، ۱ جلد، ۱۳۹۲، بوستان کتاب، قم؛
- ۱۰) قهرمانی نژاد شائق، بهاء الدین، مادران آسمانی (زندگی نامه مادران چهارده معصوم علیهم السلام)، ۱ جلد، ۱۳۸۹، چاپ دوم، فقه، قم، ویراست دوم؛
- ۱۱) مطهری، مرتضی، نظام حقوق زن در اسلام، ۱ جلد، ۱۳۸۹، چاپ اول، آل طاهها، قم؛
- ۱۲) امینی، ابراهیم، بانوی نمونه اسلام، ۱ جلد، ۱۳۹۴، چاپ بیست هشتم، انتشارات شفق، قم؛
- ۱۳) قائمی، علی، هنر زن بودن، ۱ جلد، بی تا، بی جا؛
- ۱۴) نوری، اعظم، پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و همسران متعدد، شمیم یاس، دی ۱۳۸۴ شماره ۳۴؛
- ۱۵) فلاح، ابراهیم، شیوه های مبارزه پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم با فرهنگ زن ستیزی عصر جاهلی از دیدگاه قرآن کریم، پژوهشنامه علوم و معارف قرآن کریم، بهار ۱۳۸۹، شماره ۶، صفحه ۵۵-۷۱؛
- ۱۶) رحمت آبادی، اعظم، فعالیت های علمی و اجتماعی زنان خاندان اهل بیت علیهم السلام، بانوان شیعه، سال چهارم، تابستان ۱۳۸۶ ش، شماره ۱۲، صفحه ۸۷-۱۰۶؛

۱۷) آل رسول، سوسن و محمدخانی، طیبه، اصول مؤثر در روابط صمیمانه همسران با الگوبرداری از اسوه‌های قرآنی و همسران بهشتی، مطالعات راهبردی زنان، تابستان ۱۳۹۰، شماره ۵۲، صفحه ۱۴۷-۱۸۳؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۲۱- سیره اقتصادی اهل بیت علیهم السلام			
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ☒ مهارتی، کارگاهی ☐	نوع درس	مشترک ☐ تخصصی ☒ جبرانی ☐
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت و بررسی اندیشه و سیره اقتصادی معصومان علیهم السلام		

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:

(مفهوم‌شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش‌ها / مبانی)؛

۲. اهداف کلان اقتصادی در سیره نبوی و اهل بیت علیهم السلام؛

۳. سیاست‌های اقتصادی رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام:

○ پیمان‌های اقتصادی، کشاورزی و زمین، سیاست‌های مالی، استقلال و عدم وابستگی اقتصادی، جلب مشارکت عمومی و مردم بنیان، عدالت اقتصادی، تشکیل نهادها، ساختارها و قوانین اقتصادی، وظایف مالی مسلمین، حقوق مالی متقابل حکومت و مردم، اصول حاکم بر مناسبات اقتصادی مسلمین با غیر مسلمانان یا سلاطین جائر، تدابیر و مواجهه معصومین علیهم السلام با چالش‌ها و معضلات اقتصادی، ضوابط و قوانین بازار مسلمین، منابع، ضوابط و مصارف خمس و زکات، وظایف و مسئولیت‌ها و حقوق متقابل در سیاست‌های اقتصادی، اقتصاد مقاومتی، حقوق و اختیارات اقتصادی بانوان، رفع موانع اشتغال و تولید، تأکید بر اصل عدالت در توزیع، حفاظت و عدم حبس بیت‌المال، توجه به اقشار ضعیف در بهره‌مندی از بیت‌المال و...؛

۴. تولید و توزیع در سیره رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام:

- اهمیت فعالیت اقتصادی در سیره معصومین علیهم السلام، راه‌های کسب درآمد و تأمین معاش (منابع درآمدی): اشتغال، نفقه، انفاق، تألیف قلوب، ضرب سکه، زراعت و باغداری، شبانی و دامداری، تجارت و بازرگانی، فروش خدمت و سهم بری، ارث، موقوفات، هدایای مردمی، صلّه و هدایای دولتی، مقرری از بیت‌المال، توصیه‌ها و مسئولیت‌ها و آداب کار و فعالیت‌های اقتصادی، تشویق و مشارکت اقتصادی بانوان، توجه به نقش اقتصادی بانوان در خانواده و ...؛
۵. منابع مالی رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام؛
۶. مواضع اهل بیت علیهم السلام در قبال منابع اقتصادی (خراج و مالیات‌ها، صدقات، نذورات، وجوهات، زکات و...);
۷. سیره معیشتی رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام.
- خوراک و پوشاک، مسکن و امکانات زندگی، آموزش، بهداشت و درمان، آئین‌ها و سفرها، انفاق و نیکوکاری، اولویت بندی نیازهای مالی شخصی، خانوادگی و عمومی، پرهیز از مصرف‌گرایی، بایدها و نبایدها و ارزش‌ها در مصارف زندگی، اولویت‌بندی منابع و هزینه‌ها، میانه‌روی در مصرف، پرهیز از اسراف، تبذیر و تجمل، سخاوت و انفاق و ...

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

(د) منابع:

(۱) اصلی:

(۲) فرعی:

(۱) عبدالمحمدی، حسین، درآمدی بر سیره اهل بیت علیهم السلام، جلد ۱، ۱۳۸۹، چاپ چهارم، المصطفی، قم؛

(۲) محمدی خراسانی، علی، سیره پیشوایان معصوم علیهم السلام، جلد ۱، ۱۳۹۲، چاپ اول، امام حسن بن علی، قم؛

(۳) مقدسی، یداله، سیره معیشتی معصومان علیهم السلام، جلد ۱، ۱۳۹۷، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛

۴) ذاکری، علی‌اکبر، سیره اقتصادی معصومان علیهم السلام در کتاب‌های چهارگانه شیعه، ۲ جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛

۵) علی‌اکبری، محمدحسین، سیره معصومان علیهم السلام در فقرزدایی، ۱ جلد، ۱۳۹۷، چاپ دوم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛

۶) علی‌اکبری، محمدحسین، سیاست‌های مالی امام علی علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۰، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛

۷) صدر، شهید محمدباقر، مترجم: محمد مهدی برهانی، اقتصادنا، ۲ جلد، ۱۳۹۳، دارالصدر، قم؛

۸) حسینی، سیدرضا، سیره اقتصادی امام علی علیه السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۴، چاپ ششم، کانون اندیشه جوان، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، معارف، تهران؛

۹) زینلی، بهمن و نصر اصفهانی، بهنام، تاریخ تحلیلی صدر اسلام (تحلیلی بر سیره سیاسی، اجتماعی و اقتصادی رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم)، ۱ جلد، ۱۳۹۸، چاپ اول، انتشارات زرنوشت، تهران؛

۱۰) ثواقب، جهانبخش، تأملی در سیره علوی در دوران خلافت (سیره سیاسی، نظامی، اقتصادی و مردم‌داری)، ۱ جلد، ۱۳۹۰، چاپ اول، انتشارات حبیب، قم؛

۱۱) علیدوست، نورالله، منابع مالی اهل‌بیت علیهم السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۱، چاپ دوم، دانشگاه امام صادق علیه السلام، تهران؛

۱۲) احمدی، محمد ابراهیم، مقاله «سیره اقتصادی امام باقر علیه السلام (تولید، مصرف، امداد)»، نشریه فرهنگ کوثر، ۱۳۸۴ شماره ۶۲؛

۱۳) سیدحسین‌زاده یزدی، سعید و شریف‌زاده، محمدجواد، مقاله «سیره پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم در مقابله با تهدیدهای اقتصادی»، نشریه اقتصاد اسلامی سال شانزدهم تابستان ۱۳۹۵ شماره ۶۲، صفحه ۵-۳۱؛

۱۴) شهرام‌نیا، سیدامیرمسعود و ویسی، سارا، مقاله «مؤلفه‌های توسعه اقتصادی در سیره ائمه اطهار علیهم السلام»، دانشنامه علوم قرآن و حدیث سال دوم پاییز و زمستان ۱۳۹۴ شماره ۴، صفحه ۴۱؛

۱۵) گراوند، مجتبی، مقاله «اصلاحات و رویکردهای سیاسی - اقتصادی در سیره علوی»، نشریه تاریخ نو، تابستان ۱۳۹۳، شماره ۸؛

۱۶) شاکری حسین آباد، صدیقه و بختیاری، شهلا، نشاط اجتماعی اقتصادی در سیره نبوی صلی الله علیه و آله و سلم، مطالعات تاریخ فرهنگی، پژوهش نامه انجمن ایرانی تاریخ، سال نهم، شماره سی و ششم، تابستان ۱۳۹۷ ش، صفحه ۱۰۵-۱۳۸؛
۱۷) نساچی، اسماعیل، درآمدی بر سیره اقتصادی معصومین علیهم السلام، مجله پاسدار اسلام اردیبهشت ۱۳۸۵، شماره ۳۰۵؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصلها؛
- واگذاری برخی سرفصلها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصلها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

اهل بیت علیهم السلام در قرآن و سنت			عنوان درس: ۲۲-
تعداد واحد	۴ واحد	تعداد ساعت	(۶۴ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک □ تخصصی ■ جبرانی □
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت و بررسی جایگاه، منزلت و فضایل اهل بیت علیهم السلام از دیدگاه قرآن و سنت		

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:

(مفهوم‌شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش‌ها / مبانی)؛

۲. بررسی دیدگاه‌های مختلف در موضوع مصادیق اهل بیت علیهم السلام (شمول یا عدم شمول نسبت به همسران و خویشان)؛

۳. گونه‌شناسی واژگان و مفاهیم مرتبط با اهل بیت علیهم السلام در آیات و روایات (ائمہ، معصومین و...)

۴. رابطه و تناسب اهل بیت علیهم السلام با قرآن (ثقل اصغر و ثقل اکبر)؛

۵. جایگاه، امتیازات و ویژگی‌های اهل بیت علیهم السلام در قرآن و سنت (علم، عصمت، فضایل، حقوق، احکام و...)

۶. رسالت، مناصب و وظائف اهل بیت علیهم السلام در آیات و روایات (امامت، ولایت، وصایت و...)

۷. وظایف امت در قبال اهل بیت علیهم السلام در آیات و روایات؛

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

د) منابع:

۱) اصلی:

۲) فرعی:

- ۱) محمدی ری شهری، محمد، اهل بیت علیهم السلام در قرآن و حدیث، ۱۳۹۶، چاپ نهم، دارالحدیث، قم؛
- ۲) جوادی آملی، عبدالله، تحقیق و تنظیم: سید محمود صادقی، همتایی قرآن و اهل بیت علیهم السلام، ۱ جلد، ۱۴۰۰، چاپ هشتم، اسراء، قم؛
- ۳) محسنی ارزگانی، غلام رسول، سیمای اهل بیت علیهم السلام در نهج البلاغه، ۱ جلد، ۱۳۹۰، چاپ دوم، بوستان کتاب، قم؛
- ۴) عظیمی فر، علیرضا، قرآن و امامت اهل بیت علیهم السلام، ۱ جلد، ۱۳۸۸، چاپ اول، دانشکده اصول دین، قم؛
- ۵) نقی پورفر، ولی الله، بررسی شخصیت اهل بیت علیهم السلام در قرآن، ۱ جلد، ۱۳۸۰، چاپ دوم، مرکز آموزش مدیریت دولتی ریاست جمهوری، تهران؛
- ۶) نجارزادگان، فتح الله، تفسیر تطبیقی آیات ولایت اهل بیت علیهم السلام در دیدگاه فریقین، ۱ جلد، ۱۳۹۱، چاپ پنجم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه-سمت؛
- ۷) عظیمی فر، علیرضا، قرآن و عصمت اهل بیت علیهم السلام، ۱ جلد، ۱۳۸۹، چاپ اول، مهر امیرالمؤمنین علیه السلام، قم؛
- ۸) مرتضوی، سید محمد، مقامات اهل بیت علیهم السلام در قرآن و روایات، مطالعات تفسیری، سال اول، تابستان ۱۳۸۹ شماره ۲، صفحه ۸۳-۱۱۴؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۲۳- اهل بیت علیهم السلام و تمدن اسلامی			
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک □ تخصصی ■ جبرانی □
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت و بررسی جایگاه و نقش تأثیرگذار اهل بیت علیهم السلام در پیدایش و گسترش فرهنگ و تمدن اسلامی		

ب) سرفصل‌ها:

۱. کلیات:
۲. (مفهوم‌شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهش‌ها / مبانی)؛ وضعیت فرهنگی و تمدنی جامعه در عصر اهل بیت علیهم السلام؛
۳. نقش اهل بیت علیهم السلام در تأسیس و شکل‌گیری تمدن اسلامی (توصیه به علم‌آموزی و نگارش، تأکید بر مدارا و تفکر، تبیین مبانی و اصول مدنیت و جامعه‌گرایی اسلامی و...)
۴. نقش اهل بیت علیهم السلام در شکل‌گیری نهادها، مراکز و مناسبات فرهنگی و تمدنی؛
۵. نقش اهل بیت علیهم السلام در رشد و پویایی علوم:
 - علوم اسلامی و انسانی (تفسیر، حدیث، فقه، تاریخ، رجال، کلام، ادبیات و شعر و...)
 - علوم طبیعی (طب، صنایع، نجوم، معماری و...)
۶. عوامل رونق و شکوفایی تمدن اسلامی از منظر اهل بیت علیهم السلام (ایمان، نظم، رعایت حقوق، عدالت، دانش، انصاف، تقوا، سلامت و بهداشت و...)
۷. عوامل رونق و شکوفایی فرهنگ اسلامی از منظر اهل بیت علیهم السلام (پوشش، گویش، معاشرت، آیین‌ها، مناسک، سنت‌ها، آداب و...)

۸. چالش‌ها و علل انحطاط فرهنگ و تمدن اسلامی از منظر اهل بیت علیهم السلام (بازگشت به جاهلیت، ظلم، تفرقه، جاه‌طلبی، اشرافیت، عدم رعایت حقوق متقابل و...);
۹. معماری و هنر (موسیقی، تصویرگری، آواز، تجسمی، نمایش، خطاطی و...) در کلام و سیره اهل بیت علیهم السلام (الزامات، حدود و ثغور و...);
۱۰. چرایی مواجهه اهل بیت علیهم السلام با برخی مسائل فرهنگی و تمدنی (مخالفت با اسرائیلیات، جریان‌های فکری و شبهات، فاصله طبقاتی و...);
۱۱. دستاوردهای مواضع و تدابیر تمدنی اهل بیت علیهم السلام در عصر حضور (سازمان و کالت، تخصصی شدن علوم و...);
۱۲. نقش فرهنگی تمدنی مساجد، مشاهد، مزارات منسوب به اهل بیت علیهم السلام در جهان اسلام (توصیه به زیارت، تبیین آداب، باید و نبایدها و...);

ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

د) منابع:

۱) اصلی:

۲) فرعی:

۱) الهی زاده، محمدحسین، درسنامه تدبر در سیره تمدن‌ساز اهل بیت علیهم السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۷ ش، چاپ پنجم، مؤسسه فرهنگی تدبر در قرآن و سیره، مشهد؛

۲) صدر، سیدحسن، تأسیس الشیعه لعلوم الاسلام، ۲ جلد، ۱۳۹۵، چاپ اول، کتابشناسی شیعه، قم؛

۳) صدر، سیدحسن، الشیعه و الفنون الاسلام، ۱ جلد، ۱۳۸۵، چاپ اول، سبطين، قم؛

- ۴) پرهیزکار، روح‌الله، نظام قضایی در تمدن اسلامی از عهد نبوی تا عصر علوی، ۱ جلد، ۱۳۹۵، دفتر نشر معارف، قم؛
- ۵) عسکری، سید مرتضی، نقش ائمه علیهم السلام در احیای دین، ۲ جلد، ۱۳۹۷، چاپ اول، مؤسسه علمی فرهنگی علامه عسکری، قم؛
- ۶) بهروز، ادیب، نقش سیره علمی، سیاسی و مدیریتی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام در تمدن نوین اسلامی (پایان نامه)، ۱۳۹۷ ش، دانشگاه پیام نور، قم؛
- ۷) مصباح، سیدحسن، نقش معارف اهل بیت علیهم السلام در تمدن اسلامی، ۱ جلد، ۱۳۹۶ ش، چاپ دوم، مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی، قم؛
- ۸) محرمی، غلامحسن، نقش امامان شیعه علیهم السلام در شکل‌گیری و توسعه تمدن اسلامی، ۱ جلد، ۱۳۹۰، چاپ اول، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، قم؛
- ۹) ولایتی، علی اکبر، نقش شیعه در فرهنگ و تمدن اسلامی، ۲ جلد، ۱۳۹۲، چاپ دوازدهم، امیرکبیر، تهران؛
- ۱۰) خاکرند، شکرالله، سیر تمدن اسلامی، ۱ جلد، ۱۳۹۲، چاپ دوم، بوستان کتاب، قم؛
- ۱۱) جمعی از نویسندگان، بازخوانی تمدن اسلامی و جهان شهر معنوی (مجموعه مقالات)، ۱۳۹۶، چاپ اول، جامعه المصطفی العالمیه، قم؛
- ۱۲) عبدالله عبدالعزیز بن ادریس، ترجمه شهلا بختیاری، جامعه مدینه در عصر نبوی، ۱ جلد، ۱۳۸۶، چاپ اول، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و سمت، قم؛
- ۱۳) واسعی، سیدعلی رضا، راهبردهای ائمه علیهم السلام در مواجهه با ناهنجاری‌های اجتماعی، ۱ جلد، ۱۳۹۴ ش، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۱۴) علیدوست خراسانی، نورالله، نقش ائمه علیهم السلام در تهذیب احادیث نبوی، ۱ جلد، ۱۳۹۰، چاپ اول، دانشگاه امام صادق علیه السلام، تهران؛
- ۱۵) حسین زاده یزدی، مهدی و ملاباشی، سید محسن و مهرشاد، احمد، علل انحطاط تمدن اسلامی از منظر شهید مطهری، مجله الگوی پیشرفت، وابسته به مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، ۱۳۹۷. شماره ۷؛ صفحه ۹۹-۱۲۶؛
- ۱۶) مطهری، حمیدرضا و نادری، مصطفی، راهبردهای اجتماعی امام صادق علیه السلام برای ایجاد همگرایی اسلامی، مجله تاریخ اسلام، ۱۳۹۷ ش، سال ۱۳۹۷، شماره ۷۴، صفحه ۴۱-۶۸؛

۱۷) منتظری مقدم، حامد، سیدآیت‌الله احمدی، مناسبات اجتماعی شیعه در تعامل با ائمه اطهار علیهم السلام، مجله تاریخ اسلام،

دوره ۱۳، تابستان ۱۳۹۴، شماره ۵۰، صفحه ۷۱-۱۰۲

۱۸) یآوری سرتختی، محمدجواد، بررسی و تحلیل نظام آموزشی شیعیان امامیه (پایان نامه)، ۱۳۹۶ش، مؤسسه آموزشی و

پژوهشی امام خمینی (ره)، قم؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۲۴- اهل بیت علیهم السلام از دیدگاه اهل سنت			
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	(۳۲ ساعت)
نوع واحد	نظری ☒ مهارتی، کارگاهی ☐	نوع درس	مشترک ☐ تخصصی ☒ جبرانی ☐
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت جایگاه و منزلت اهل بیت علیهم السلام از دیدگاه اندیشمندان اهل سنت در ابعاد مختلف و نقد و بررسی رویکردها و مواضع آنان		

ب) سرفصلها:

۱. کلیات:
۲. مفهوم شناسی، اهمیت، ضرورت و اهداف درس / منابع و پژوهشها / مبانی؛
۳. گونه شناسی مکاتب و جریانهای اهل سنت درباره اهل بیت علیهم السلام؛
۴. جایگاه و منزلت قدسی اهل بیت علیهم السلام؛
۵. فضایل و اوصاف اهل بیت علیهم السلام؛
۶. اعتبار و حجیت سنت اهل بیت علیهم السلام در معرفت اسلامی از دیدگاه اهل سنت؛
۷. مرجعیت علمی اهل بیت علیهم السلام؛
۸. حقوق متقابل اهل بیت علیهم السلام و امت از دیدگاه اهل سنت؛
۹. جایگاه اهل بیت علیهم السلام نزد صحابه از دیدگاه اهل سنت؛
۹. آراء اهل سنت در خصوص مفاهیمی چون امامت، ولایت، وصایت، عصمت، وزارت و... در خصوص اهل بیت علیهم السلام؛

(ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

(د) منابع:

(۱) اصلی:

(۲) فرعی:

- ۱) داداش نژاد، منصور، سیمای دوازده امام در میراث مکتوب اهل سنت، ۲ جلد، شماره ۱۳۹۵، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛
- ۲) محمدی ری شهری، محمد و موسوی، سید رسول، اهل بیت علیهم السلام در قرآن و حدیث، ۱ جلد، ۱۳۹۶، چاپ نهم، دارالحدیث، قم، ویراست دوم؛
- ۳) عسکری، سید مرتضی، نقش ائمه علیهم السلام در احیای دین، ۲ جلد، ۱۳۹۷، چاپ اول، مؤسسه علمی فرهنگی علامه عسکری، قم؛
- ۴) طیبیان، حسین و شجاعی فرد، حمیدرضا، اهل بیت علیهم السلام در صحاح سته، هفت جلد، ۱۳۹۱، چاپ چهارم، وثوق، قم؛
- ۵) حسینی فیروزآبادی، مرتضی، فضائل الخمسه من الصحاح الستة و غيرها من الکتب المعتمده عند اهل السنه و الجماعه، ۳ جلد، ۱۳۹۲، چاپ دوم، انتشارات ضیاء آبادی، قم؛
- ۶) رضوانی، علی اصغر، اهل بیت علیهم السلام از دیدگاه اهل سنت، ۱ جلد، ۱۳۹۷، چاپ پنجم، جمکران، قم؛
- ۷) عظیمی فر، علیرضا، قرآن و امامت اهل بیت علیهم السلام (تبیین و تحلیل دیدگاه مفسران شیعه و اهل سنت)، ۱ جلد، ۱۳۸۸، چاپ اول، مهر امیرالمؤمنین علیه السلام، قم؛
- ۸) حسن، نزار، اهل البیت علیهم السلام فی تفاسیر اهل السنه، ۱ جلد، ۱۳۸۴، چاپ اول، المجمع العالمی لاهل البیت علیهم السلام، قم؛
- ۹) الهامی، داود، امامان اهل بیت علیهم السلام در گفتار اهل سنت، ۱ جلد، ۱۳۷۷، چاپ اول، مکتب اسلام، قم.
- ۱۰) محمدطاهر هاشمی، تقدیم: سیدناصر حسینی میبدی، مناقب اهل بیت علیهم السلام از دیدگاه اهل سنت، ۱ جلد، ۱۳۸۱، پنجم، بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، مشهد؛

- ۱۱) قندوزی، سلیمان بن ابراهیم، ینابیع الموده: سجل عظیم للاحادیث النبویه فی مناقب الامام علی و اهل البیت علیهم السلام، ۴ جلد، ۱۳۷۷، چاپ اول، اداره کل حج و امور خیریه، تهران؛
- ۱۲) طبیبیان، حسین و شجاعی فرد، حمیدرضا، اهل بیت علیهم السلام در صحاح سته، ۱ جلد، ۱۳۹۸، چاپ چهارم، وثوق، قم؛
- ۱۳) تیجانی، محمد، مترجم: عباسعلی براتی، اهل سنت واقعی، ۲ جلد، ۱۳۹۱، چاپ دوازدهم، بنیاد معارف اسلامی، قم؛
- ۱۴) امین قلجی، عبدالمعطی، ترجمه صادق آئینه وند، خاندان وحی در احادیث اهل سنت (گزیده‌ای از کتاب مناقب علی و الحسنین و امهما فاطمه الزهرا علیهم السلام، ۱ جلد، ۱۳۹۴، چاپ دوم، امیر کبیر، تهران؛
- ۱۵) مطهری فر، حمیدرضا، اهل بیت در آثار دانشمندان اندلس، ۱ جلد، ۱۳۹۶، چاپ اول، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصل‌ها؛
- واگذاری برخی سرفصل‌ها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان؛
- ارائه برخی از سرفصل‌ها به صورت کنفرانس توسط برخی از دانش پژوهان؛
- با توجه به ارائه این درس در حوزه خواهران تمامی عناوین سرفصل‌ها با تأکید بر شخصیت حضرت فاطمه سلام الله علیها مورد توجه قرار گیرد.

الف) شناسه درس:

عنوان درس: ۲۵- اهل بیت علیهم السلام از دیدگاه خاورشناسان			
تعداد واحد	۲ واحد	تعداد ساعت	۳۲ (ساعت)
نوع واحد	نظری ■ مهارتی، کارگاهی □	نوع درس	مشترک □ تخصصی ■ جبرانی □
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	شناخت جایگاه و منزلت اهل بیت علیهم السلام از دیدگاه خاورشناسان ضمن نقد و بررسی رویکردها و مواضع آنان		

ب) سرفصل ها:

۱. کلیات:
۲. (مفهوم شناسی، اهمیت، جایگاه و پیشینه درس / معرفی منابع و پژوهش ها / اندیشه ها و رویکردهای رایج در عصر حاضر)؛
۳. جریان ها و مکاتب اسلام شناسی و اهل بیت علیهم السلام شناسی در غرب؛
۴. پیدایش سیر تطور مطالعات خاورشناسان در تاریخ اهل بیت علیهم السلام؛
۵. آشنایی با مهم ترین شخصیت ها، آثار، مراکز، مجلات، دائره المعارف ها، همایش ها و... در حوزه تاریخ اهل بیت علیهم السلام در غرب؛
۶. ارزیابی و نقد مهم ترین دیدگاه های خاورشناسان در موضوعات:
 - حیات و جایگاه معنوی (پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام، امامت و ولایت، سیره و سنت، وصایت، فضائل و مناقب، مهدویت و...)
 - حیات فردی و خانوادگی (تولد و زندگانی، همسران، فرزندان، شهادت و...)
 - حیات علمی و فرهنگی (مدرسه صادقین علیهم السلام، مناظرات، مرجعیت علمی، تربیت شاگردان و...)
 - حیات سیاسی (خلافت یا امامت، عاشورا، صلح امام حسن علیه السلام، ولایتعهدی امام رضا علیه السلام و...)

۶. آشنایی با تأثیر متقابل شیعیان و خاورشناسان در مطالعات تاریخ اهل بیت علیهم السلام؛

(ج) شیوه ارزشیابی:

آزمون نهایی		آزمون میانی	ارزشیابی مستمر	
شفاهی	کتبی (الزامی)		ارائه کلاسی	تحقیق
-	۱۲	-	۳	۵

(د) منابع:

(۱) اصلی:

(۲) فرعی:

- ۱) عبدالمحمدی، حسین، مستشرقان و پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و سلم، ۱ جلد، ۱۳۹۲، چاپ دوم، مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی، قم؛
- ۲) مستوفیان، علی امیر، شرق شناسی و مهدویت، ۱ جلد، ۱۳۸۹، چاپ اول، بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف، مرکز تخصصی مهدویت، قم؛
- ۳) زمانی، محمدحسن، شرق شناسی و اسلام شناسی غربیان (تاریخچه، اهداف، مکاتب و گستره فعالیت مستشرقان)، ۱۳۸۶، چاپ اول، بوستان کتاب، قم؛
- ۴) گروهی از نویسندگان زیر نظر محمود تقی‌زاده داوری، تصویر امامان شیعه در دائره‌المعارف اسلام، ۱ جلد، ۱۳۸۵، چاپ اول، مؤسسه شیعه شناسی، قم؛
- ۵) تقی‌زاده داوری، محمود، تصویر شیعه در دائره‌المعارف امریکانا، ۱ جلد، ۱۳۸۲، چاپ اول، چاپ و نشر بین‌الملل، تهران؛
- ۶) حسینی، غلام‌احیا، شیعه پژوهی و شیعه پژوهان انگلیسی زبان، ۱ جلد، ۱۳۸۷، چاپ اول، مؤسسه شیعه شناسی، قم؛
- ۷) گروهی از نویسندگان با نظارت محمدرضا بارانی، مجموعه مقالات همایش بین‌المللی تشیع و خاورشناسان، ۸ جلد، ۱۳۸۸، چاپ اول، انجمن تاریخ پژوهان، قم؛

۸) گروهی از نویسندگان با نظارت مرتضی کریمی نیا، سیره پژوهی غربیان، مجموعه مقالات، ۱ جلد، ۱۳۸۶، چاپ اول،

مجمع جهانی تقریب مذاهب، قم؛

۹) صمیمی، مینو، محمد صلی الله علیه و آله و سلم در اروپا، ۱ جلد، ۱۳۸۲، چاپ اول، اطلاعات، تهران؛

توضیحات

- تدریس طبق سرفصلها
- واگذاری برخی سرفصلها در قالب کار کلاسی به دانش پژوهان.

الف) شناسه درس:

پایان نامه			عنوان درس:
تعداد واحد	۴ واحد	تعداد ساعت	(..ساعت)
نوع واحد	نظری ☐ مهارتی، کارگاهی ☒	نوع درس	مشترک ☐ تخصصی ☒ جبرانی ☐
پیش نیاز	-	هم نیاز	-
هدف درس	ارائه پژوهش جامع، همراه با نقد و بررسی و تتبع کافی در یکی از مسائل تاریخ و سیره اهل بیت علیهم السلام		

مرتضی مقتدایی
رئیس شورای سیاست گذاری
حوزه های علمیه خواران
مرتضی مقتدایی